קול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרס"ו | **חקת** | ז' תמוז תש"ע

זאת חוקת התורה

בעיר גדולה מלאה חכמים וסופרים, בה כיהן כרב אחד מגדולי הדור, התגורר שם איש פחות וריק, אשר עלה לפתע על במתי ההצלחה והגיע להון ועושר רב, עושרו הרב שיגו את רעיונותיו עד שעלה על לבו לא פחות ולא יותר להשתדך עם רב העיירה.

וישלח ויקרא את השדכן לביתו, והבטיח לתת לו שכרו ככל אשר יצוה עליו, ויאמר אליו: לך נא אל בית הרב ותדבר עמו על אודות בנו, וילך השדכן ויעש ככל אשר צוה עליו האיש, מתחילה לא רצה הרב לשמוע מזה, כי מעודו לא דיבר מאומה עם איש פחות זה, וגם כל בני העיר לא התייחסו אליו בכבוד למרות עושרו הרב, אבל השדכן לא הירפה עד שהצליח בחלקלקות שפתיו להטות את לב הרב, עד כי בא עמו בקשרי החיתון.

ויהי כעבור שבעת ימי המשתה ראה האיש הזה כי פני הרב אינו כתמול שלשום, ואינו מדבר עמו מאומה, והאיש משתאה ואומר איך יקרה כזאת אשר שתי מחותנים יהיו מתנכרים זה לזה, העשיר תינה את צערו לפני השדכן, והלה החליט לשאול את הרב בעצמו לדעת על מה יצא הקצף.

ויאמר הרב להשיב לו: כי הוא שוגה בדעתו, שהוא ישפוט כי ההתקשרות עם בן הרב הוא ראוי ונכון משני הצדדים, ואם כן מאחר שהשידוך הוא ראוי יקשה בעיניו, למה אינו מדבר עמו ולמה אינו משתעשע עמו, ובאמת לא כן הדברים, רק החיפוך הוא הנכון, מה שאיני מדבר עמו הוא ראוי ונכון מאוד, כי מה לי עם הפחות הזה, ואך זאת יקשה בעיניו למה באתי בקשרי השידוכין עמו, זאת היא קושיא שאין עליה תשובה.

והנמשל מובן, הקב"ה התקשר בקשרי השידוכין עם בריה פחותה בשר ודם, ונתן לו תורה מתנה, ויהי כקרוא איש יהודי בתורת האלוקים ומוצא בה חוקים ודברים נעלמים, הוא מתפלא מאוד מדוע לא יבאר לו הקב"ה את כל דבריו במראות ולא בחידות.

ועל זה בא התשובה מאתו ית"ש, כי האדם טועה בעצמו, הוא חושב שהשידוך אשר התקשר הקב"ה עמו היה ראוי ונכון משני הצדדים, ואם כן קשה לו להבין מדוע אין הקב"ה מראה לו פנים בתורה, ובאמת לא כן הוא רק להיפוך "כבוד אלוקים הסתר דבר", וזה שהתקשר עמנו בקשרי שידוכין, זאת תהיה אצלו לחוק ודבר נעלם.

והוא הדבר אשר אמר הכתוב "זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר" ונתקשו המפו' דהול"ל "זאת חוקת הפרה" אך לפי הנ"ל יובן דפרה אדומה איננה חוק בלי טעם דעל האדם לדעת כי החוק הוא זאת חוקת "התורה" מה שצוה ה' אל בשר ודם ולתת בידו חמדה גנוזה כזאת.

תוכן העניינים

לקח טוב ..... עמוד ג'

קול תפילה ..... עמוד ה'

שבת בשבתו ..... עמוד ז'

דבש תמרים ..... עמוד ט'

בשפתי צדיקים ..... עמוד י"א

פרפראות לחכמה ..... עמוד י"ג

ודרשת וחקרת ..... עמוד י"ד

פניני התורה ..... עמוד י"ז

הילולא דצדיקיא ..... עמוד י"ח

משולחן מלכים ..... עמוד כ'

דברות קודש ..... עמוד כ"ו

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמת, אפשר לפנות:

בארה"ב:

להר"ר **מנחם מענדל פריעדמאן** הי"ו

845-662-5579

באר"י:

להר"ר **אלטער אשר אנטשיל אילאוויטש** הי"ו

011-972-527648437

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

קול צהלה ורינה, שפתותינו תרננה
נברך לאלוקינו, שהשמחה במעונינו, עת הזמיר הגיע בגבולינו

ובהדרת קודש ובאותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מזלא טב"א, אל מול פני הדרת גאון מאורינו ומאליפנו, המסור מריחוק מקום וקירוב הלב למעינינו, שר התורה והיראה, לוחם מלחמת ה' בעוז ובגבורה, משריש בלבות רבבות אלפי ישראל מסוף העולם ועד סופו השיטה הברורה, מלהיב לבבות בני ישראל בדברים אהובים, היורות זיקים ושביבים, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, נהורא נפישא,

כבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה שבמעון קדשו
בהולדת נכדתו שתחי'
למזל טוב
אצל חדב"נ הרה"ג ר' יוסף רוקח שליט"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא, יזכהו השי"ת לנהל את עדת מי מנה, מתוך נחת והרחבת הדעת, על מי מנוחות ינהלינו ובמעגלי צדק ינחינו, ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח במדה גדושה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה במהרה לרגלי מבשר צדק משמיע ישועה, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בקידה חמש מאות
הנהלת הקהילה

ובכן צדיקים יראו וישמחו וחסידים כרנה יגילו

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

זאת חקת התורה, כי פרה אדומה חק בלי טעם, ושנינו בברייתא דר' ישמעאל כל דבר שהיה בכלל ויצאמן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא, א"כ יצא פרה אדומה מן הכלל, שהואחק. ללמד על הכלל כולו שאע"פ שיש טעמים עכ"ז הם חוקים בלי טעם ואי אפשר להבין פלאי סידותיה וטעמיה, וזהו זאת מורה על דבר הנגלה והנראה, ובאת רוח הקודש לומר שאכ"ז חוקת התורה נסתרים הם כבלי טעם, אשר צוה ה' לאמר כי כן צוה ה' לאמר על כל המצות שהמה גזירות בלי טעם וחקר כלל וכלל. **(מאור ושמש)**

☆

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, שצריך האדם להיות הולך בעבודתו ית' יותר מיום העבר ויאמר שלא היה כראוי, וזהו אשר צוה ה' לאמר בכל יום בבחינה אחרת התורה בעוסקו בה, וזהו שאמר המדרש מי יתן טהור מטמא, ר"ל מי שהוא במדריגה אחד תמיד ואינו מתחזק יותר להיות הולך בעבודה זה אינו טהור מטמא. **(נועם אלימלך)**

☆

זאת חוקת התורה, פי' לכך נתן הבורא מצות אשר הם חוקה שאין השכל מחייב אותם, כדי שיהא נראה אשר האדם עושה המצות רק בעבור אשר צוה ה' לעשות ולא בשביל שהשכל מחייב אותם. **(קדושת לוי)**

☆

זאת חקת התורה, ברש"י לפי שהשטן וכו' כי אם ח"ו האדם אינו במוחין וצריך ללמוד ולהתפעל בלי כוונה, מונין אותו מה טעם בתורה זו ותפילה זו לכך כתיב חקת התורה חוקה הוא ואין אתה רשאי להרהר אחריה וילמוד ויתפלל כך כמי שיכול, והתיקון לזה ויקחו אליך וזה התקשרות לצדיקים. **(תורת חיים)**

☆

זאת חקת התורה במד' הה"ד אמרות ה' אמרות טהורות, דהעיקר היא לפשפש במעשים ולחזור בתשובה קודם הלימוד, ואין זאת אלא תשובה, וזהו זאת שמקודם יעשה תשובה ואח"כ ילמד חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, וע"ז אמר המד' אמרות ה' אמתי נקראים אמרות ה', בזמן שאמרות שהאדם שב בתשובה קודם הלימוד. **(באר מנחם)**

☆

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי, ביום השלישי בגימ' תשובה, וביום השביעי לא יטהר שלא יועיל השבת כלום. **(אמרי יוסף)**

☆

וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו, דהקב"ה ברא באדם עינים ואזניים וחוטם ופה, וצריך ליזהר שיפתחנו רק לצורך מצוה, ובדבר עבירה יסגרנו, וזהו אמרו וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו, ר"ל הכלים שפתחם הקב"ה בגוף האדם שאין מחובר עליו צמידת הכוסוי לסוגרו ולסתמו בעת המצטרך ועושה הכל בלי שיעור מוגבל, טמא הוא, שיבא ח"ו לכל עבירות שבתורה, השי"ת יצילנו. **(אגרא דכלה)**

☆

ולקח אזוב נקוד קדמא ואזלא, דאזוב הוא שישפיל עצמו, והעצה לזה הוא שתזכות קדמא מאין באת, ואזלא לאן אתה הולך. **(בארות המים)**

☆

ולקח אזוב וטבל במים איש טהור, בא הכתוב לומר דרך הישר איך יתנהג האדם הרוצה לקבל דברי תורה מרבו, ולקח אזוב, שיהיה בעצמו בבחינת אזוב דהיינו שיהיה בשפלות, ואז וטבל במים הוא התורה של איש טהור הוא הצדיק. **(תפארת שלמה)**

☆

רק אין דבר ברגלי אעברה, אחרי שמלך אדום ענה פן בחרב אצא לקראתיך מרמז על מלחמה היצר הקשה, התפללו בני ישראל אל ה', רק אין דבר אין אנו מבקשים שום דבר, רק ברגלי אעברה שנוכל להעביר הרגילות מאתנו. **(תורת אבות)**

☆

וישמע הכנעני מלך ארד, ברש"י לא כנענים היו אלא עמלקים רק ששינו לשונם בלשון כנען ולבושים כעמלקים, ולמה לא שינוי גם מלבושיהם, אלא כששנו לבושיהן ג"כ, יהיו כנענים, כי כלבושיהן ולשונין כן הם. **(אמרי פנחס)**

☆

באר חפרוה שרים, ר"ל התורה חפרוה תלמידי חכמים, וגם כרוה נדיבי עם עשירים שבעים, כיצד במחוקק במשענותם שהם נותנים משענת והחזקה להמחוקק ויש להם חלק טוב בעמלם. **(חתם סופר)**

☆

במחקק במשענתם, כי לפי הביטחון שבני ישראל בוטחים בתורה כך עושה חקיקה בלבם. **(חידושי הרי"ם)**

☆

וממדבר מתנה, הבאר הוא התורה, ואם האדם עושה עצמו כמדבר זוכה אל התורה, וממתנה נחליאל מלשון נחלים שמביאתו התורה לשפלות ומנחליאל במות שמגינה בין בעידנא דעסיק ובין בעידנא דלא עסיק, ומבמות הגיא שהתורה מחזירתו למוטב ומביאתו לידי שפלות. **(אך פרי תבואה)**

☆

ונירם, ר"ל מי שהוא נתרומם בגאות אבד חשבון, הוא שוכח החשבון של חשבון הנפש, כי מחמת הגאות נדמה לו שהוא נקי מעבירות. **(אילנא דחיי)**

מנשים באהל תבורך

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום
וקירוב לב, אל האשה החשובה והמהוללה המפורסמת
במעשיה הטובים, רבת פעלים לתורה ולתעודה,
ובמיוחד לטובת מוסדותינו הקדושים

מרת מיטלמאן שתחי'

וויליאמסבורג יע"א

לרגל השמחה שבמעונה

בנישואי בנה הבה"ח המו"מ בתויר"ש

כמר **עזריאל** ני"ו

בן ידידינו החשוב והמנוח, נערץ ונזכר ובלתי נשכח,

הרה"ח ר' יעקב מיטלמאן ע"ה

שהי' תלמיד ישיבתינו הק' פה בני ברק וכל ימיו הי' אדוק מקושר
ומסור ברוח נדיבה למען מוסדותינו הקדושים

וצרופה ברכתינו המרובה, בהודאה וחיבה, שתזכה לרוות מיוצ"ח
תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, ותמשיך לעמוד לימין
מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת תתברך בברכאן דנפישא.

החותמים למען שמה בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י תפילה יזכה לתורה

על כן יאמר בספר מלחמות ה' וכו' ואשר הנחלים וכו' ונשען לגבול מואב ומשם בארה וכו' ונ"ל דאיתא במדרש אלמלא לא הכה משה את הסלע לא היתה מחלוקת ופלוגתות בין התנאים ואמוראים כי כל אחד היה יכול להשיג תיכף ההלכה ברורה בלא שום פלפול רק מחמת שהכה משה את הסלע נתרבה המחלוקת והפילפול אמנם נתן השי"ת עצה שאף לאחר שהכה משה את הסלע אפשר להשיג תיכף אמיתת הדברים דהיינו כשהאדם עושה תשובה שלימה באמת ומתפלל בכוונה עצומה ולומד תורה לשמה עי"כ יוכל להשיג מיד ביאור ואמיתת התורה וע"י מה מדבק האדם עצמו בתשובה ע"י שהוא סומך א"ע על הצדיק והוא יעוררו בתשובה שלימה וז"ש על כן דהיינו שקאי על שלפניו וירם משה את ידו ויך את הסלע וע"כ אמר הכתוב על כן מפני שהכה משה את הסלע יאמר בספר מלחמות ה' כלומר שצריך ללמוד במלחמה ופילפול אמנם **ואת הנחלים דנחל היא לשון תפילה דע"י התפילה יוכל להשיג התורה, ואשר הנחלים היינו שעיקר התפילה היא אשר נטה לשבת פי' שמטה א"ע לתשובה ע"ר שמעורר נפשו לתשובה** וע"י מה יוכל לעורר נפשו לתשובה ונשען לגבול מואב היינו שמדבק עצמו לצדיק שנקרא גבול מואב שהוא דבוק לחכמה שנקראת אב, ומשם בארה יוכל להשיג ביאור התורה.

(מאור ושמש)

ללמוד קודם התפילה

על כן יאמר בספר מלחמת ה'. על דרך הפשוט, על פי מה דאיתא בספרים, שהאדם צריך ללמוד קודם שיתפלל (עיין ברכות לא.). וזה נרמז בהכתוב שלפנינו, דמלחמות ה' רמז אל 'התפילה', כנודע מהכוונות של פסוקי דזמרה, שהוא להכרית הקליפות והסטרא אחרא, ובפרט בכוונת קריאת שמע, וכדאיתא בתיקוני זוהר הקדוש (הקדמה יא.) שהוא הקורטא לירות החיצים להסטרא אחרא. וזהו מאמר הכתוב על כן יאמר בספר, **ירצה שתחלה מוכרח להאמר בספר תורת ה', דהיינו ללמוד קודם התפילה, ואחר כך מלחמות ה', יעמוד להתפלל וללחום מלחמת ה'.**

נאר משה

עבודה בהתלהבות

עשה לך שרף ושים אותו על נס, עליך לעבוד את קונך בהתלהבות יקדת "שרף" אך אל תתלה זאת בזכותך, אלא "ושים אותו על נס" שזכית לכך בנס מתוך חסדי השי"ת.

(דברי חמת)

לע"נ האשה החשובה

מרת דבורה דאסקאל ע"ה

ב"ר שלמה יודא ז"ל

נלב"ע ח' אדר תש"ע

ת. נ. צ. ב. ה.

סיפר החסיד רבי דוד פריוור, שפעם אמר לו הרה"ק רבי ישראל מטשארקוב זי"ע מדוע יש ליהודי דייטשלאנד יותר פרנסה מאשר יהודי פולין, משום שהם מקפידים ביותר שלא לשוחח בתפילה.

מדברנא דאופתיה

☆

ועיין בס' מ"א סוף חיבורו על קאפיטל ק"ט על פסוק יזכר עון אבותיו אל ד' וחטאת אמו על תמח וז"ל נראה לפרש וכו' ולפי זה אתי שפיר אל יהי חונן ליתומיו וגו' ואדרבה שעל ידי זה מעורר דין של אבותיו שעשו גם כן כך שהיו הולכים לומר קדיש וכל מעשים רעים עשו ואדרבה על ידי הקדיש היה מתקוטט עם שאר אבלים וכו' והיה משתעי בבי כנישתא נמצא בזאת שהיה הולך לומר קדיש היה עושה רשע הלואי שלא היה הולך לבית הכנסת לכך גבי אבות אמר אבותיו דהיינו כל העונות של אבותיו נזכר על ידי זה היתום שאומר קדיש לזה שיך לומר יזכר עון אבותיו כנ"ל משום שאבותיו עשו גם כן כך אבל גבי אמו לא שיך זה לכך גבי אמו לא אמר יזכר עון אמותיו רק זאת אמר חטאת אמו אל תמח שלא יעשה פעולה למחות חטאת אמו וכו'.

ספר מורא מקדש לרב ייבי

☆

עוד שם סעיף י"א אם בשעת בנין בית הכנסת התנו עליו להתשמש בו מותר להשתמש בו בחורבנו אבל בישובו לא מהני תנאי ואפי' בחרבנו לתשמיש מגונה כגון זריעה וחשבונות של רבים לא מהני תנאי, ופי' מגן אברהם שקאי על קלות ראש שנזכר בסעיף א' לכך לא מהני תנאי.

ספר מורא מקדש לרב ייבי

☆

אל תדברו שיחת חולין בבית הכנסת, ואפילו לצורך גדול, כי עון גדול הוא מי שמדבר בבית הכנסת, וגורם רעה לעצמו, האמנם אלם, תעשו עצמכם כאלמים כשתעמדו בבית הכנסת וכו'.

יש נוחלין להגה"ק ר' אברהם אבי השלה"ק זי"ע

ב"ה

פשמרך בכל דרכיך

וועג נאך ווי אין די קומענדיגע

זומער וואכן

איז מען אזוי שטארק אנגעווויזן אויף שמירה והצלחה אויף די וועגן?

צו יעדע געלעגענהייט געדענקט די פארזיכערסטע סגולה פון

צדקת רבי מאיר בעל הנס

וועג איר:

- **פארט ארויס צו די קאנטרי**
- **קומט אהיים צו די ארבעט**
- **די קינדער פארן ארויס אין קעמפ אריין**
- **זיין קומען אהיים אינמיטן זומער**
- **צו יעדע צייט**

געדענקט צו לייגן צדקה אין די הייליגע

יטב לב פושקע

וה' ישמור צאתינו ובואינו מעתה ועד עולם

טוב ליתן צדקה קודם שילך לדרך שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו
שו"ה מסכת חולין

מוסדות יטב לב דארף זיין די ערשטע צדקה ביי אנ"ש
מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ביים איינפאקן אייערע קאנטרי-פעקלעך.
פארגעסט נישט דאס זיי בטוינסטע
די יטב לב פושקע

פאר א פושקע אדער אויסצולייגן א פולע פושקע רופט:
845-782-3091 · 718-387-1213

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

השבת היא הבן זוג של התורה

זאת חקת התורה וגו' כבר אמרנו דזא"ת הוא מדת מלכו"ת דהוא שבת קודש ועתה מצאתי רמז לדברי דשבת קודש נקרא זא"ת מפסוק ישעי' קפיטל נ"ו אשרי אנוש יעשה זא"ת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו, ופירשתי בעז"ה אשרי אנו"ש ר"ל עפ"י דארז"ל כל השומר שבת כהלכתו אפי' עע"ז כדור אנו"ש מוחלין לו, ובכל ד' שמות האדם, דהיינו אדם, איש, גבר, אנוש, אנוש הוא מדריגה הפחותה שבכולם, ויעשה הוא לשון תיקון, ור"ל אם האדם שומ"ר שב"ת מחלל"ו, יכול לתקן אף המדריגה פחותה שהוא מדריגת אנו"ש, ולכ"ז יכול לבוא ע"י מדה זא"ת דהיא מדת מלכות, וזש"ה זא"ת חק"ת התור"ה, ופי' התרגום דא גזירת אורייתא, וגזירה הוא לשון חיתוך, לשון לגוזר ים סוף וגו', ועפ"י שאמר המדרש כשבאו לארץ ישראל תורה מה תהא עלי' אמר הקב"ה שבת יהי' בן זוגך, וזהו זא"ת ר"ל ש"ק הנקרא זא"ת הוא גזירת אורייתא, ר"ל הוא נחתך ונגזר מהתורה שהוא בן זוגו והבן. **(רביד הזהב)**

ע"י השבת יוכל האדם לקיים כל התורה

זאת חקת התורה נ"ל כי הנה שמירת שבת היא נסיון גדול כידוע ובפרט אחר שנגזר לסגור החניות ביום א' כל היום כולו וצריכים לסגור ב' ימים ש"ק ויום א' ובקל יתיר אדם לעצמו לחלל שבת כי יאמר מוטב לכלל שבת להרויח להיות בידו לקיים שאר מצות כגון צדקה ופדיון שבוים ובפרט להחזיק בניו לת"ת, מלשמור שבת מצוה אחת ולדחות ע"ז שאר המצות, ונחוץ לעורר ולהודיע בשער בת רבים דשבת הוא המשפיע והוא מקור הברכה ומההוא יומא מתברכאן מיני' כל שיתא יומין ועל ידו יש בכח אדם לקיים מצות ה', והנה שבת נקרא זאת כמ"ש במדרש אחרי עה"פ בזאת יבא אהרן וראי' מהפ' אשרי אנוש יעשה זאת וכו' שומר שבת מחללו, ומצינו חק לישנא דמזוני, כמ"ש ואכלו את לחם חקם, ואח"כ הקב"ה דיבר למשה לאמור לישראל זאת חקת התורה ר"ל שבת הנקרא זאת הוא מזון ופרנסה להתורה ורק ע"י שמירת שבת יש ביכולת אדם לקיים מה שכתוב בתורה ומי שמחלל אותו זה יעני וישפל ותתקפח פרנסתו. **(זכור ושמור)**

ע"י השבת והתורה יטהר טהרה גמורה

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר. כי יום השלישי ירמוז על התורה הקדושה הנקראת אוריאן תליתאי כמאמר חז"ל (שבת פ"ח). ויום השביעי מרמז על יום השבת ואם בשני הדברים האלה הוא מתחטא ומטהר אז ודאי יטהר כנאמר. ומכלל הן אתה שומע לאו כי אם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי שהן כללות התורה לא יטהר לעולם טהרה גמורה הראוי כמדובר. **(באר מים חיים)**

השבת מסייע להתשובה שיתקבל

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא כו' וביום השבייע לא יטהר כמדומה ששמעתי ממורי הקדוש בעל אמרי יוסף זללה"ה (ולא נמצאו בספרו) לפרש עפ"י דברי הטו"ז ריש הלכות שבת מאמרם כל השומר שבת וכו' אפי' עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו והקשה הטו"ז ממ"נ אי עשה תשובה א"כ שבת למה לי, ואי לא עשה תשובה מהיכי תיתי שיועיל השבת. ותי' דיש ד' חלוקי כפרה ותשובה תולה ויסורים או יוה"כ או יום המיתה ממרק ולזה מהני השבת שלא יצטרך אחר התשובה כלום וזה מרומז כאן בפי' היא יתחטא בו ביו"ם השלישי"י בגי' תשוב"ה היינו אם ע"י התשובה יתחטא אזי וביום השביע"י היינו ע"י השבת יטהר לגמרי אבל אם לא יתחטא ביו"ם השלישי"י שלא יעשה תשובה וביום השביעי לא יטהר שלא יועיל השבת כלום. **(יגל יעקב)**

בשבת שהוא מעין עוה"ב זוכה להשגת הטעמים

במדרש זאת חקת שאוה"ע מונין את ישראל מה טעם מצוה זו כו'. כתבתי במ"א דמשמע שיש טעמים רק שא"י להתגלות בעוה"ז שאין משיגין בעוה"ז הטעמים שאין להם התלבשות בענין מעוה"ז ולכן מרע"ה שהי' למעלה מן הטבע נאמר לך אני מגלה טעמי פרה. וכמ"ש במד' שלעתיד יתגלו הטעמים לא יהי' (עוד) אור יקרות וקפאון כו' יהיו צופים כו' ע"ש. פי' שכל מה שעושין בעוה"ז בדרך חוקה לעתיד יראה כל איש ישראל מה פעל ועשה מה שהי' נסתר במעשה המצות בעוה"ז והולכתי עורים בדרך לא ידעו פי' שלא היו יכולין להשיג בדעתם הפנימיות. וזהו ענין שהקדימו בנ"י נעשה לנשמע שע"י המעשים בלי השגת הטעמים יזכו אח"כ לשמוע שהוא השגת הטעמים. ובעת מתן תורה שהיו מתוקנים למעלה מהטבע היו משיגין הטעמים ואחר החטא נעלם מהם וזה שאוה"ע מונין להם במה שאבדו מדריגה זו. אך ע"י השמירה בדרך חוקה עוד יכולין לזכות להשגת הטעמים. וכן בש"ק שהוא מעין עוה"ב זוכה להשגת הטעמים לכן מבקשין יגלה לן טעמי. כי ימי החול הם בחי' נעשה וש"ק נשמע דכתי' ביני ובין בני ישראל אות הוא כו' כי ששת ימים עשה כו' וביום השביעי שבת. א"כ הנייחא ותכלית הבריאה שהוא טעם הבריאה להיות לפניו ית"ש נחת רוח. זה נגמר בשבת קודש. וזהו בחי' הטעמים. ובימי המעשה הוא בהתלבשות תוך המעשה כמ"ש ששת ימי המעשה יהיה סגור שער חצר הפנימית שהוא בחי' הטעמים שהוא הפנימיות של כל הדברים. וביום השבת יפתח שהוא פי הבאר שנפתח בש"ק ובש"ק מחזירין לבנ"י הכתרים מהקדמת נעשה לנשמע ויכולין להרגיש הטעמים. וגם שיורד נשמה יתירה והוא החלק שיש לכל איש ישראל שלא נפגם ע"י החטא לכן הוא משומר בשמים ונותנין לאדם רק בש"ק ובו יכולין להשיג הטעמים שהם מעין עוה"ב. וזה העדות שבנ"י מעידין בשבת קודש כי ששת ימים כו' וביום השביעי שבת. ע"י שמשתנים בש"ק כמ"ש אין דומה הארת פניו של אדם כו'. א"כ הוא עדות שביום זה מתגלה הטעמים והפנימיות מטעם כי בו שבת. ומ"מ צריכין להמשיך הארת השבת קודש לכל הימים. וזה באר חפרוה שרים בש"ק שמשיגין הטעמים נקראו שרים וע"י כן נשאר רשימה וחקיקה גם בימי המעשה ע"י הרצון והשתוקקות אל השבת. וזהו כרוה נדיבי עם במחוקק כו' שנק' חוקה בחול. **(שפת אמת)**

מוסדות יתב לב
דרבינו יואל מסאטמאר
בארה"ק תובב"א

Yetev Lev
D'Rabeinu Joel D'Satmar
Eretz Yisruel Inc.

תודה וקול זמרה

ברגשי הוקרה והודאה, נשגר בזה ברכת מזלא טבא ונדיא יאה, משמי מרומא עילאה, קדם ידידינו החשוב מיקירי קרתא דשופרא, אשר לו זרוע עם גבורה, ברוח נאמנה ומסורה, בהנהלת והרמת מוסדותינו הק' בירושלים עיה"ק המתנוסס לתפארה, לו יאתה התודה ההוקרה, איש חמודות רב תבונות, שמו מהללים בשפתי רננות, האי ניהו

הרה"ח ר' **יששכר יאקאב** הי"ו

מנהל מוסדותינו הק' בעיה"ק ירושלים תובב"א

לרגל השמחה שבמעונו, בעזר צורו וקונו, רוממות קל בגרונו, בהכנס בנו

כמר חיים שלו' ני"ו

לעול התורה והמצוות

ו כשהשמחה במעונו, נברכו ונהללו בפינו, ובשער בת רבים נודה לשמו בשערים, על פעולותיו הברוכים והכבירים, בהנהלת מוסדותינו הק' בעיר ה' שמה, בהתמסרות נפלאה ועצומה.

יה"ר שיזכה לראות ולרווות ממנו ומכל יו"ח רב תענוג ונחת מתוך שמחה ואורה, וימשיך בפעולותיו הכבירים לשם ולתפארה, ויזכה לאושר ועושר והרחבת הדעת, ששון ושמחה בכל עת, וכל טוב סלה.

החותמים למען שמו בתודה וקול זמרה

הנהלת המוסדות

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

זיקחו אליך פרה אדומה. ויובן דהנה בכל המצוות יש תיקונים וכל התיקונים הם ע"י הכוונות, לפפ"ז יעלה על הדעת שאותם אשר אינם יודעים לכוין אינם פועלים חיו בעשיית המצוות אך מחסד השי"ת שאם אחד עושה מצוה כראוי עושה סולם לכל העושים מצוה זו שיעלו בסולם ההוא אף שאין אתם יודעים עד מה רק שיעשו לשמה, וזה העושה בכוונה הראויה נחשב לו כאילו הוא העושה מצוה לפי שזכות הרבים תלוי בו, ועד"ז כל תפילותיו ע"ד אנשי כנסת הגדולה ואמירת תהלים ע"ד דוד המלך, ולכן אנו מתפללין שיהא נחשב כאילו אמרם דוד המלך בעצמו וההיקש ע"ז בכל המצוות, וא"כ מפני שמשה זכה לדעת סודה של פרה ופרה ראשונה נעשה בכוונתו והא סולם לכל הפרות שיהיו, ע"כ אמר ויקחו אליך, היינו על ידך היא לקוחה, משום דלך אני מגלה טעמה, וכל הפרות יעשו על כוונת פרה זו. **(ישמח משה)**

☆

ויראו כל העדה כי גוע אהרן. דרשו חז"ל אל תיקרי ויראו אלא ויירא, יש לפרש לפי מה שאמרו רז"ל שהיה אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, הכוונה כי עיקר מחלוקת נצמח מכח גאות שכל אחד רוצה להשתרר על חבירו אבל מי שהוא בחינת מה ושפל בעיניו לא תקוטט ולא יקפיד על שום דבר נגד חברו, וע"כ היה אהרן מלמד לכל אי מישראל להיות שפל ונבזה בעיניו וממילא בזה הגדיל השללום בין איש לאשתו ובין איש לרעהו ובזה עצמו היה מקרבן לתורה כי כבר אי חז"ל למה נמשלו דברי תורה למים מה מים מניחין את גבוה ויורדים לנמוך אף ד"ת מניחין את הגבוה ויורדים לנמוך נמצא כ"ז שהיה אהרן חי והיה מלמד להם מדעתו לא היה אדם רואה א"ע ולא נחשב בעיניו לכלום ואחר שמת אהרן עזבו מדה זו ואחזו במדת הגאוה וגבהות וראו א"ע במעלה ולא את זולתם, ומזה עצמו הרגישו כי מת אהרן כי אינם במעמדם ומצבם הראשון, וז"ש ויראו כל העדה כי גוע אהרן ומהיכן ראו לזה ארז"ל אל תיקרי ויראו אלא ויירא שנראו בעיני עצמם לאנשים חשובים מזה ראו וידעו כי מת אהרן. **(ייטב לב)**

☆

זאת חוקת התורה. ונראה לפרש דהנה בכלי יקר פי הטעם על שמטמא טהורים ומטהר טמאים משום דכל דבר מתפעל מהיפכו, ובזה פי בישי"ם הפי מי יתן טהור מטמא לא אחד, כי עיקר טטעם של פרה מרמז שנתפעל מפכו ולא שיך זה רק במי שיש לו עוד התנגדות וצריך לו ללחום בלבבו כמושי"כ בשני לבבך בשני יצריך בזה נפעל מהפכו, אך באמת אנחנו עם הי' קבלנו ברכתנו ויהם לך שלום ומבואר בספה"ק שהשלום היא הן החיצוניות הן בפנימיות הלב א"כ כשיהי שלום א"כ אין מה להתפעל מהפכו שוב אין טעם לפרה אדומה, והנה גם ע"י התורה נעשה שלום על ישראל כמד"א הי עוז לעמו יתן דהתורה נקראת עוז וע"י הי יברך את עמו בשלום וא"כ אם יש שלום ממילא אין כאן טעם על פרה אדומה כנ"ל, וזש"ה זאת חוקת התורה ר"ל זה שהפרה אדומה היא חק בלי טעם הוא ע"י התורה שנתיבותיה שלום בחצוי ופנימיות הלב א"כ אין כאן מה להתפעל מהפכו ונשאר הפרה אדומה חק בלי טעם. **(קדושת יו"ט)**

☆

ויקחו אליך פרה אדומה. ובמדרש מכאן שפרה אדומה נלקחת מן הגוי, זש"ה כל הגוים כאין נגדו מכאפס ותהו נחשבו לו, ויי"ל בהקדם להעיר לפי משי"כ במקדש מלך שענין פי"א הוא השגחה פרטית שימצא פרה תמימה באדמימות ולא יהי בה שתי שערות לבינות וכו', ולכאורה קשה א"כ מדוע עשה הי ככה שלא ימצא פרה כזה רק ברשות עכוי"ם, ויבון לפי מה שדרשו במדרש כל הפרשה על אוה"ע פרה זו מצרים אדומה זו בבל תמימה זו מדי ושחט אותה לפניו שנאמר כי זבח לחי בבצרה ושרף את הפרה לעיניו דכתי"כ ויהיבת ליקודת אשא, כי בכח פי"א יהי הכנעת האומות, ואי"י בגמרא חזון עובדיי כה אמר הי"א לאדום וגו' מאי שנא עובדיי לאדום וכו' עובדיי גר אדומי היה והיינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ניזול ביה נרגא, פירשי"י מעצמו של יער יכנס בתוך הגרון להיות בית יד ויקצצו את היער וכן עובדיי לאדום, ובזה אפשר להבין שלזה היתהנ הנהגת ההשגחה שתהא פרה אדומה נלקחת מן הגוי, דפרה אדומה היה הכנעת האומות והכח הוא יותר חזק כשהוא בא מיניה וביה, ולכן ממשיך במדרש זש"ה כל הגוים כאין נגדו וגו' שזהו תכלית פי"א שיהיה כל הגוים כאין נגדו כדי שכל המלכות הרשעה מהרה תכלה. **(דברי יואל)**

יש"א ברכה מאת ה'

באותות הוקרה וחיבה, נשגר בזה ברכה מרובה, את מעלת כבוד ידידינו הנכבד האי גברא יקירא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, עושה ומעשה בגוף ובממון לטובת מוסדותינו המפוארה, ובמיוחד בעת עריכת המגבית בעיר קרית יואל המעטירה,

מוה"ר **אלימלך שמשון שוואַרץ** הי"ו

אב"ד בעיר תהילה קרית יואל יע"א

ונוות ביתו רעייתו החשובה רבת פעלים שתחי'
אשר יהללוה בשערים מעשיה הכבירים והברוכים למען החזקת מוסדותינו הק'

לרגל השמחה שבמעונם, רוממות קל בגרונם באירוסי נכדתם הבכירה שתחי'

בת בנם ידידינו היקר והנעלה, נודע לתהילה

הר"ר יצחק שוואַרץ הי"ו

יה"ר שמשמחה זו יושפע להם רב ברכות ושובע שמחות, מתוך תענוג ונחת והרחבת הדעת, וזכות רביה"ק ז"ל מייסד מוסדותינו הק' יגן בעדם ובעד ביתם, וימלא ה' לטובה כל משאלותם, אכיה"ר.

החותמים למען שמם בשיר וקול תודה

מוסדות יטב לב בארה"ק **מוסדות סאטמאר בני ברק**

בשפתי צדיקים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

דא גזירת אורייתא

במג"א (או"ח סי' תק"פ) מסופר בשמו של בעל התניא שבשנת ה' אלפים וד' לבריאת העולם נגזרה בצרפת גזירה על שריפת התלמוד, וביום ו' ערש"ק פר' חוקת ט' תמוז נשרפו בצרפת כ"ד קרונות מלאים כת"י של ספרי התלמוד, ושאלו הרבנים שהיו אז שאלת חלום לדעת מה זה ועל מה זה, הראו להם בחלום את הפסוק הראשון של פרשתן "זאת חוקת התורה" ואת דברי התרגום על פסוק זה "דא גזירת אורייתא", לרמז שהיה צפוי מראש שבשבוע של פרשת חוקת תצא הגזירה על התורה, אותו היום גזרו גזירת תענית וקבעוהו כיום צום לדורות אבל דרך קביעתו של יום הצום שונה מן המקובל שבדרך כלל קובעים תענית ציבור בכל שנה לפי ימות החודש, ואילו הפעם הזאת גמרו והחליטו שתענית זו תיקבע לא עפ"י ימות החודש, אלא שיהיו מתענין בכל שנה ביום ו' לפרשת חוקת, על האסון הנורא הזה חיבר המהר"ם מרוטנבורג זצ"ל את הקינה המפורסמת "שאלי שרופה באש", ובספר מועד לכל חי לרבי חיים פלאג'י כותב שבעירו איזמיר לא היו הסוחרים יוצאים לעבודתם ביום ו' ערש"ק פר' חוקת.

וידבר העם באלקים ובמשה

שני חסידים נסעו לרגל מסחרם בדרך והוצרכו להיות בעיר ווילדניק אמר אחד מהם לחברו מכיון שבווילדניק אנו ניכנס להרה"ק ר' ישראל דוב מווילדניק שהיה מפורסם מאוד במופתיו בסעודה שלישית הלכו שניהם לבית הצדיק הדוחק היה רב מפני הקהל הגדול שהסתופפו בצל קדשו ואירע כך ששני האנשים עמדו מאחורי הכסא של הצדיק והצדיק פניו אל השולחן ולא ראה אותם הצדיק אמר תורה וכל המסובין ישבו והקשיבו בדרך ארץ ושני האורחים דיברו בניהם בחשאי אמר להם חסיד אחד אין זה ממידת דרך ארץ לשוחח בעת השולחן האיש המשוחח שתק ולא השיב כלום אבל בליבו חשב הלא הוא איננו רבי שלי פתאום באמצע התורה אמר הצדיק: כתיב וידבר העם באלוקים ובמשה ודרשו חז"ל (סנהדרין ק"י.) כל המהרהר אחרי רבו כמהרהר אחר השכינה, לא הבינו החסידים למי התכוון הצדיק ואותו המשוחח חשב בליבו האומנם התכוון אלי הרי לי יש רבי אחר והצדיק אמר שנית: המהרהר אחרי רבו כלומר הוא מהרהר שרבו הוא אחר ולא זה כמהרהר אחר השכינה הרגיש האיש שכנראה מתכוין אליו ובכל זאת חשב בליבו הרי יתכן שבין כל הקהל הרב הזה יש מי שהוא אחר שאליו נתכוין ולא אלי שהרי הוא אינו מכיר אותי כלל והצדיק אמר בשלישית: המהרהר אחר רבו כלומר שהוא מהרהר שרבו התכוין לאחר כמהרהר אחר השכינה בכל זאת עדיין לא היה ברור לו שאמנם אליו הדברים נאמרים והצדיק אומר פעם רביעית כל המהרהר אחר רבו היינו אם המהרהר עומד מאחורי רבו כאילו מהרהר אחר השכינה ואז הבין האיש היטב שאליו מכוונים הדברים.

במסלה נעלה

הרה"ק ר' יצחק אייזיק מסאפרין ז"ל היה אביהם של חמשת האחים הקדושים, הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב ז"ל, הרה"ק ר' משה מסאמבור ז"ל, הרה"ק ר' סנדר מקאמארנא ז"ל, הרה"ק ר' בעריש מזידיטשוב ז"ל, הרה"ק ר' ליפא מסאמבור ז"ל, אביהם ר' אייזיק מסאפרין לא התנהג ברבנות כל ימיו רק התפרנס מיגיע כפיו, והיה איש עשיר, בנו הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב ז"ל אמר עליו: "אנא כחלא בר חמרא לגבי אבא" (אני כחומץ בן יין לעומת אבי הק'), והפליא תמיד את מידותיו הק', ומהן: שלא דיבר מעולם בשום אדם, ובכל סעודה שלו היו מוכרחים לדבר דברי תורה, והנהיג שבכל יום יגיד בסעודה אחד מבניו איזה דבר תורה, וסעד תמיד ביחד עם המשרתים מאהבת ישראל, פע"א לעת זקנתו נתעורר משנתו בחצות הלילה והתאנח אנחה עמוקה מלבו, שאלה אותו אשתו הרבנית מה אתה גונח, השיב לה: למה לא אתאנח הנה אנחנו זקנים באים בימים ובמה נעלה לעולם העליון, השיבה לו בחכמה: אל תדאג "במסילה נעלה" במסל"ה - ראשי תיבות ב'ערישל, מ'שה, ס'נדר, ל'יפא, ה'ירש, שבזכותם נעלה במנוחה לעולם העליון.

עלי באר ענו לה

הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב זי"ע קרא פעם אחת בערב יום הכיפורים קודם כל נדרי להישיש ר' יעקב פיש ואמר לו רתום ר' יעקב את העגלה וניסע לטייל קצת ר' יעקב התפלא הרבה כי כל העם כבר היו עומדים עטופים בטליתותיהם ואומרים תפלה זכה אך בכל זאת לא אמר לו דבר ותיכף הביא העגלה רתומה ונסעו שניהם יחד לחוץ לעיר על שדותיו של ר' יעקב בבואם ראו שם אגם מים קטן פשט הרב את בגדיו בחפזון וירד וטבל עלה ונסתפג ור' יעקב עומד ואינו יודע מה לעשות ותיכף לבש הרב את בגדיו ונסע בחזרה לבית הכנסת ור' יעקב עומד ומשתאה כי ידע שמעולם לא היו בשדותיו שום מים, במוצאי יום כיפור הלך ר' יעקב לאותה מקום בשדה שלו ולא מצא עוד כל מים אז הלך תיכף לרבו הקדוש ושאלו אותו מהו הענין של המים שהיה בערב יום הכיפורים בשדותיו השיב לו הרבי לא היה לר' יעקב שכל לטבול גם הוא הלא בארה של מרים עברה אז דרך שם וירדתי וטבלתי שם.

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, בפתור ופרח משוקדים

זאת חוקת התורה. ופירש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין וכו'. וי"ל דהנה רשיז"ל פי' בשם ר' משה הדרשן הטעם פרה אדומה הוא כדי לכפר על חטא העגל והנה אמרו רז"ל כשקיבלו בני ישראל את התורה נעש חירות ממלאך המות וחירות מן המלכיות וכשחטאו בעגל בטל החירות וחזרו להיות כבתחלה והשתא אם איתא דפרה אדומה היא כפרה על העגל הו"ל לחזור להיות חירות ממלאך המות ומאוה"ע אלא וודאי מוכח דלא כר' משה הדרשן והדרא קושיא לחכתא מה טעם יש במצוות פרה אדומה והנה אם השטן הוא המלאך המות היה בא לבדו היינו יכולים לומר לו דהטעם של פרה אדומה הוא כדי לכפר על חטא העגל ואהני לן להיות חירות מן האוה"ע המלכיות ואם אוה"ע המשתעבדים בנו הי' באים לבדם היינו יכולים לומר להם דאהני לן פרה אדומה להיות חירות ממלאך המות אבל השתא דהשטן ואוה"ע באים כאחד לשאול מה טעם יש בה אז אין לנו פתחון פה להשיב ולכן כתב בה חוקה. (גן רוזה)

☆

במדרש אי' בשעה שאמר הקב"ה זאת חקת התורה שאלו מלאכי השרת מפני מה מת אדם הראשון והשיב על שלא שמר את פקודי ושאלו א"כ למה נגזר מיתה על משה הלא שמר את פקודך והשיבם גזירה יצאה מלפני שנאמר אדם כי ימות באהל, וי"ל דהמדרש ס"ל דפרה אדומה חוקה הוא בלי שום טעם ולא הי' ס"ל דרש ר' משה הדרשן דתבוא אמה ותכפר על צואת בנה ע"כ שפיר מיושב בהקדם המבואר בילקוט דמשום זה מת משה ולא בא לארץ ישראל כלל משום ששיבר הלוחות אך מבואר שמשה טובה גדולה עשה לישראל בשבירת הלוחות שידנו כפנוי' ולא כאשת איש אשר משום זה דרש ר"ל שהקב"ה אמר לו יישך כח ששיברת אך כ"ז אם לא נאמר כר' משה הדרשן אבל אם נאמר דפרה אדומה בא לכפר חטא העגל א"כ אין שום טובה עשה כי על פרה אדומה נצטווה עד קודם העגל והיתה רפואה קודם המכה כנ"ל ובחנם שיבר הלוחות לכן זש"א המ"ר בשעה שאמר הקב"ה זאת חוקת התורה שפ"א נקראת חקה בלי שום טעם א"כ למה מת אדם הראשון אי משום שלא שמר פקודי א"כ למה מת משה הלא לא חטא כלל בשבירת הלוחות אשר טובה גדולה עשה לישראל שידונו כפנוי' כי פרה אדומה חוקה הוא כנ"ל וע"ז השיבם גזירה יצאה מלפני. (זכרון מנחם)

☆

במדרש איתא אמר שלמה דרשתי וחקרתי על כל טעמי מצוות עד שמצאתי בהם טעם עד שהגעתי לפרשת פרה אדומה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ולכאורה מ"ש דרשתי על כל טעמי מצוות היא כשפת יתר וצ"ב, ונל"פ דהנה באמת יש על פרה אדומה טעם כמ"ש רש"י בשם ר' משה הדרשן תבוא אמה ותקנח צואת בנה והיא לכפר על חטא העגל, אך אי נימא דמצות פרה אדומה עד במרה נצטוו קודם חטא העגל דכתיב שם שם לו חוק ומשפט חוק זה פרה דהיא בלי טעם, אבל אי אשכחן איזה מצוה אחרת שהיא בלי טעם הי מצי למימר דחוק קאי על אותו מצוה אבל פרה י"ל טעם לזה כדברי ר' משה הדרשן, לכן אמר שלמה המלך דרשתי וחקרתי אחרי כל טעמי המצוות ויש להם טעם ומוכח דחק קאי על מצות פרה אדומה, וע"כ דאין הטעם כדי לכפר על מעשה העגל. (קהלת משה)

☆

במדרש אי' אמר שלמה דרשתי וחקרתי על כל טעמי מצוות עד שמצאתי בהם טעם עד שהגעתי לפרשת פרה אדומה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ויתבאר דהנה באמת פרה אדומה יש לה טעם כדברי ר' משה הדרשן שבא לכפר על חטא העגל, אבל זה אינו שהרי על פרה אדומה נצטוו קודם חטא העגל כדאיתא בגמ' שם שם לו חוק ומשפט שנצטוו על פרה אדומה במרה, ואז עדיין לא עשו את העגל, וז"ש שלמה אמרתי אחכמה להבין טעמה של פרה אדומה כדברי ר' משה הדרשן לכפר על חטא העגל, אבל זה אינו כי רחוקה היא ממני, שנצטוו ע"ז זמן רחוק מחטא העגל. (דברי מהרי"א)

☆

איתא בגמרא בקש קהלת להיות כמשה יצתה בת קול ואמרה לו וכתוב יושר דברי אמת. והוא תמוה. ויש לפרש לפי דברי המדרש ויקחו אליך לך אני מגלה טעמי פרה אבל לאחרים חוקה אמר שלמה על כל עמדתי ופרשה של פרה אדומה וכו' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ובספרים איתא רמז בפסוק ולקחו ל'טמא מ'עפר ש'רפת ה'חטאת ראשית תיבות "למשה" אמנם יתכן גם שזה הרמז ירמז על שלמה שאותיותיו ג"כ רמוזים בראשי תיבותיו אולם ההבדל ביניהם הוא שאותיות "למשה" רמוזים בר"ת ל'טמא מ'עפר ש'רפת ה'חטאת על הסדר ביושר משא"כ באותיות שלמה הרמוזים בר"ת שלא כסדרן. וזהו שאמרו בקש קהלת להיות כמשה היינו שרצה שגם אליו יתגלו טעמי פרה כי היה סבור דכמו שנרמזו בר"ת הללו אותיות למשה כך נרמזו בהם אותיות שלמה יצתה בת קול ואמרה לו וכתוב יושר דברי אמת דרק אותיות למשה רמוזים בראשי תיבות ביושר משא"כ אותיות שלמה. (בנין אריאל)

☆

זאת התורה אדם כי ימות באוהל. ובגמ' דרשו מכאן שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה עי"ש, ולכאורה קשה לענין מה רמזה התורה זה הדין שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כאן בפרשת שריפת הפרה ונראה דמכאן ראיה לדחות דברי הפוסקים שאמרו שצדיקים אינם מטמאים באוהל ומביאין ראיה ממה דאיתא בירושלמי ברכות כשמת רבי אמרו אין כהונה היום [ע' תוס' כתובות קנ ד"ה אותו, ולכך אמרה כאן התורה זאת התורה אדם כי ימות באוהל דהיינו שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וזה האיש הוא בוודאי צדיק גמור, עם כל זה כל הבא אל האוהל וכל אשר באוהל יטמא, לאשמועינן שאפילו צדיק גמור נמי מטמא באוהל. (אזור אליהו)

ודרשת וחקרת

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

בענין טומאת עכו"ם באוהל ובמגע ובמשא
זאת התורה אדם כי ימות באוהל (חוקת יט. יד)

ביבמות (סא.) תניא רבי שמעון בר יוחאי אומר קברי עכו"ם אין מטמאין באוהל, דכתיב אדם כי ימות באוהל, וכתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, אתם קרויין אדם ואין העכו"ם קרויין אדם, והיינו דווקא בטומאת אוהל, אבל בטומאת מגע ומשא גם עכו"ם מטמא, דהמיעוט הוא רק לגבי אוהל, ורבנן פליגי וסברי דעכו"ם מטמא נמי באוהל, ע"ש.

☆

והרמב"ם (בפ"א מהל' אבל ה"ג) כתב וז"ל: ושם ביארנו שאין הגויים מטמאין באוהל, והלכך קברותיהן טהורין, ומותר לכהן להכנס לשם ולדרוך על קברותיהן, ואינו אסור אלא שיגע בטומאה או ישאנה כמו שביארנו שם, עכ"ל.

ובהגהות מימונית (שם אות ב') מביא כן בשם ס' היראים דקיי"ל כרשב"י הנ"ל דקברי עכו"ם אין מטמאים באוהל, מאחר שמצינו בב"מ בפרק המקבל (קיד:) שאליהו ז"ל עשה מעשה כמותו, דהיינו דאיתא התם דרבה בר אבוה אשכחיה לאליהו בבית הקברות של עכו"ם א"ל לאו כהן הוא מר מאי טעמא קאי מר בבית הקברות, א"ל לא מתני מר טהרות דתניא רשב"י אומר אין קברי עכו"ם מטמאין וכו',

אמנם פליג עלייהו בחדא דביראים איתא דכיון שאינם מטמאין באוהל, כך אין מטמאין במגע ומשא, אבל הרמב"ם פסק דמגע ומשא מטמאין, וכן משמע ביבמות (שם) דנהי דמעטינהו קרא מאוהל ממגע ומשא לא אימעיט, ע"ש.

אמנם ר"ת ביבמות (שם) פסק דלא כרשב"י ואפי' באוהל מטמא, דרשב"ג פליג עלייהו וקיי"ל כרשב"ג בכל מקום חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה, והא דמצינו בב"מ (שם) שאליהו נהג כן אינו משום דסבר כרשב"י, ורק דחוי בעלמא דחי ליה לרבה, ועיקר טעמו היה משום דסמך על רוב ארונות של מתים שיש בהם פותח טפח, וממילא הוא חוצץ בפני הטומאה, ע"ש

☆

והמל"מ (שם) מביא דברי ההגהות מימונית הנ"ל דסבר שהיראים פליג על דברי הרמב"ם וסבר דאפי' במגע ומשא אינם מטמאים, והקשה עליו מסוגיא ערוכה ביבמות דאמרי' דנהי דאימעיט מאוהל ממגע ומשא לא אימעיט, ומכח זה פסק הב"י (יו"ד סי' שעב) דלהלכה נראה להחמיר בטומאת מגע ומשא בעכו"ם,

ותמוה מאוד וכי יעלה על הדעת דבעל ספר היראים דנודע שמו דרב גדול ומוסמך היה נעלם ממנו סוגיא זו, ועל כן מחדש דהיראים סבר דוודאי אפי' לרשב"י דקברי עכו"ם אין מטמאין באוהל, מ"מ במגע ומשא וודאי מטמאין, ומיהו היינו דווקא לענין טומאת מקדש וקדשיו, אבל לענין מה שהזהירה התורה לכהן משום טומאה סבר דלא הוזהר אלא בטומאה שמטמא באוהל, אבל טומאה שאינו מטמא באוהל אינו מטמא במגע ומשא ולא הוזהרו הכהנים עליה כלל, ומשו"ה כתב דכיון דקיי"ל דקברי עכו"ם אין מטמאין באוהל אפי' לגבי טומאת מקדש וקדשיו, א"כ הכהנים אינם מוזהרים עליה אפי' על מגעם ומשאם,

ואל תתמה על זה שהרי כמה טומאות יש דחשיבי טומאה לענין מקדש וקדשיו, ואעפ"כ אין הכהן מוזהר עליו כגון נבילה ושרץ ורבים כאלה, שהכהן לא הוזהר אלא על טומאת מת דווקא, וסבירא ליה דאפי' על טומאת מת לא הוזהר אלא על מה שמטמא באוהל, ועיי"ש מה שהאריך להביא ראיות לד' היראים,

☆

ובשו"ת מקדשי השם (ח"א סי' ב) מביא תשובה ערוכה מהגאון בעמח"ס פרדס יוסף להגאון בעל שו"ת בנין דוד ז"ל בד' היראים הנ"ל,

ועפי"ז מיישב מחלוקת המפרשים בברכות (ו:) דאיתא ההוא גברא דקא מצלי אחורי בי כנישתא, ולא מהדר אפיה בי כנישתא, חלף אליהו חזייה אידמי ליה כטייעה, א"ל כדי בר קיימת קמי מרת (פי' האם שני רשויות איכא), שלף ספסרא וקטליה, (פי' אליהו הרגו) ע"ש, והריף לא גרס שההוא טייעא היה אליהו אלא סתם טייעא,

וי"ל דבהא פליגי שני הגירסאות דהרי אליהו היה כהן והאיך הרגו וטימא עצמו, ולכן לא גרס הריף דהוי אליהו אלא סתם סוחר ערבי, אבל לפי שיטת היראים דעכו"ם אינו מטמא אפי' במגע שפיר אפשר למיגרס דההוא הוי אליהו, ושפיר היה יכול לטמא עצמו, והבן.

ובשו"ת בנין דוד (סי' א' אות ב) מיישב עפי"ז קושית הישועות יעקב בהא דסנהדרין (קו:) דפנחס קטליה לבלעם, ולכאורה קשה הרי כהן היה והאיך טימא עצמו, ועפי"ד היראים לא קשה מידי דהרי אינו מטמא אפי' במגע, ואדרבה מכאן ראיה לשיטתו, ע"ש.

☆

ובהגהות דבר צבי (שם אות ד') מיישב עפי"ז קושית המנחת חינוך (מ' רסג) אהא דאשכחיה לאליהו בבית הקברות, א"ל ולאו כהן מר, א"ל קברי עכו"ם אינן מטמאין וכו', וקשה הרי אפי' אי נימא דקברי עכ"ם אינן מטמאין באוהל, מ"מ האיך דרך שם הרי נטמא במגע והאיך עמד על הקבר, וכן

הקשו עוד אחרונים, ולשיטת היראים מובן היטב תשובתו דכיון שקברי עכו"ם אינן מטמאין באוהל, שוב אין הכהן מוזהר על טומאתן וכד' המל"מ הנ"ל, וע"כ שפיר יכול לעמוד שם, ודפח"ח.

☆

והנה התוס בסנהדרין (יב.) הביא מהירושלמי פסחים (פ"ט ה"א) שחזקיה עיבר שנה מפני הטומאה דהיינו שמצאו את גולגלתו של ארונה היבוסי תחת המזבח והיא גרמה להם טומאה ע"ש, וכולם ראו כן תמהו דאמאי גרם להם טומאה הרי עכו"ם היה, ואינו מטמא דקיי"ל כרשב"י דקברי עכו"ם אינן מטמאין,

המשנה למלך (בפ"א מהל' בית הבחירה הי"ג) בתוך דבריו מדייק קושיא זו ומעיר דאולי משום כן פירש"י בסנהדרין (שם) דהטומאה היתה משום טומאת ע"ז שעבדו ע"ז בימי אחז, ולא קאמר טעמייהו כסוגית הגמ' בירושלמי שהטעם היתה משום טומאת עכו"ם, דהרי הא תינח דייקא למ"ד דקברי עכו"ם מטמאין באוהל אבל לשיטת רשב"י דקברי עכו"ם אינן מטמאין תיקשי דאינו מטמא, ע"כ אתי וקאמר טעמא דאתיא לכו"ע דהיינו משום טומאת ע"ז, עכתו"ד.

☆

והאור שמח (בפ"א מטומאת מת הי"ג) מביא ג"כ ישוב על הקושיא הנ"ל בהקדם מה שמביא חידושו של הגר"א באדרת אליהו (בפרשתן) שקבר עכו"ם מטמא במגע ולא באוהל, פי' שכנגד המת מלמעלה אם נגע בקבר אז הוא טמא מחמת המגע דטומאה בוקעת ועולה, אבל אם כשנוגע שלא כנגד המת אינו טמא מדאינו מטמא באוהל עכ"ל,

נמצא דמה שטומאתו בוקעת ועולה הוי כמו מגע אפי' כשרק מאהיל עליו, והיינו טומאה רצוצה שאין בה פותח טפח המאהיל על הטומאה, אז טומאתו בוקעת ועולה וא"כ כשמאהיל עליו מטמא משום מגע,

ועפי"ז מיושב שפיר דגולגלתו של ארונה היבוסי אה"נ דעכו"ם היה ואינו מטמא באוהל, מ"מ הרי מצאוהו תחת המזבח והיינו במקום שלא היה פותח טפח, וא"כ הוי טומאה הבוקעת ועולה וא"כ נטמא משום מגע, וע"כ נטמאו, וע"ש שמביא כמה ראיות לחידושו של הגר"א.

וכן חידש הישועות יעקב (או"ח סי שמג) דטומאה רצוצה הוי כמגע, ויש טומאה בעכו"ם, וכן כתב הקרן אורה (קיג.) בזבחים, ע"ש.

☆

ובשו"ת חת"ס (יו"ד סי' שמ) מביא ד' הירושלמי הנ"ל, ועמד עליו בכמה דיוקים דאי הוי רק גלגולת אחד למה היה צריך זמן כה רב עד שפינהו, ועוד צע"ג וכי מימי שלמה המלך שנבנה ביהמ"ק עפ"י נביאים והכל בכתב מיד ה' השכיל, האיך יעלה על הדעת לומר שהקריבו בטומאה עד שבא יחזקי' מלך יהודה ומצא הגלגולת,

ועוד צ"ע דבירושלמי בסוטה איתא דחגי כעס על הכהנים שמצא גולגלתו של ארונה היבוסי תחת המזבח, וקשה מאוד האם אחר שיחזקי' טיהר את המקדש והציאו גולגלתו של ארונה האיך ומי החזיר אותו בימי חגי, ע"כ בא לחדש דקברי משפחת ארונה היה סמוך לגורן שקנה דוד וכשנה הביהמ"ק היו נזהרים לסתום כל הפירצות שבמחילות תחת הקרקע, באופן שלא תבנס גלגול טומאה מקברות הנ"ל לתחת מחילות שתחת הבירה ולתחת מזבח, ויעלה הטומאה דרך נקב השיתין שעל גבי המזבח, ובאורך הימים בימי מלכי הרשעים שלא חיזקו בדק הבית, ומכ"שכ בימי אחז הרשע שכיבה המנורה ופרץ פרצות במקדש נתגלו ונפרצו הרבה פרצות בחומות התחתונים, באופן שנתגלגל טומאה מקבר ארונה למקדש ולתחת המזבח, וחזקיה מלך יהודה בנה כל הפירצות וטיהר הבית, ושוב בשעת חורבן ביהמ"ק נתקיים ערו ערו עד היסוד בה וחזרו ונפרצו בה כמקדם, ועל זה הרעיש חגי על הכהנים, ולפי"ז גולגלתו של ארונה אינו פי' עצם גולגלת, אלא גלגול טומאה מקברם של משפחת ארונה שנמשכה משם עד מתחת המזבח, עכתו"ד.

ובשו"ת אמרי יושר (ח"ב סי' מה) מביא דברי החת"ס הנ"ל ומסיים וז"ל: אף כי לפרש גולגלת היינו גלגול טומאה הוא דוחק, אבל התמיה האיך הקריבו עד אז הוא מבהיל מאוד, ע"כ מוטב לתפוס הדוחק שהכהנים נטמאו אז במגע הגולגלת דהיינו ע"י גלגול טומאה, ע"ש עוד בזה, (ובערוך לנר בסנהדרין שם כותב כעין ד' החת"ס בקצרה).

☆

אמנם בשו"ת מנחת אלעזר (ח"ה סי' עו) מביא החת"ס ותמה דאיך שייך לומר שהשאירו קברות משפחת ארונה היבוסי סמוך לביהמ"ק וסמכו על מחיצות הפרצות שתחת המחילות שיחצוץ בפני הטומאה, הלא קיי"ל בתוספתא (ב"ב סופ"א) דכל הקברים פינו מירושלים ולא השאירו שום קבר מפני הטומאה, רק קברי מלכות בית דוד וקבר חולדה הנביאה שלא פינום אדם מעולם, ואם מכל העיר פינו הקברים מכ"ש סמוך ממש לביהמ"ק, ונשאר בצע"ג.

ומביא בשם ס' שושן עדות (להגאון ר' וואלף באסקאוויטץ ז"ל) שתמה ג"כ איך בא לשם גולגלתו של ארונה, והאריך לבאר דבעל כרחך צ"ל שגולגלתו של ארנון היה אחר בנין ביהמ"ק זמן רב ע"י חולדה ועכבר, שהוציאו גולגלתו מקברו, והביאו דרך חור תחת קרקע המזבח, ועדיין אינו מתיישב על הלב, וצ"ע.

ובדבש לפי (מערכת ח') מחדש ונראה לו בפשיטות דגלגולת ארונה שמצאו תחת המזבח הוא גולגלת זקינו של ארונה שמכר את השדה לדוד, ובזה יתורץ קו' הקבן העדה על הירושלמי דאיך שייך לומר שארונה היה קבור שם בו בזמן שדוד קנה ממנו השדה, ועפי"ד הנ"ל לא קשה דממשפחתו אירי, וע"ע בזה.

☆

ובשו"ת דברי מלכיאל (ח"ד סי' צט) מביא בשם שואל אחד שרצה ליישב קושיא הנ"ל עפי"ד הרלב"ג שכתב שארונה נתגייר, וא"כ הרי שפיר היה בו כדי טומאה, והמצודות כתב בשם רז"ל שארונה היה גר צדק, וכותב לו הגאון בעמח"ס הנ"ל דוודאי טעות הדפוס הוא אי נימא שהוא גר צדק אלא צ"ל גר תושב, ע"ש.

בעניין דברי האור פני משה בפרשתן במלך שציוה לצייר דמות מרע"ה וכו'

ויקחו אליך פרה אדומה

בס' אור פני משה בפרשתן מובא, וז"ל: שמעתי אומרים דאיתא בספרים מעשה מלך אחד שמע מכל אשר עשה משה איש האלקים נפלאות ותעלומות והמלך הזה היה מכיר בצורת הפרצוף והסכים בדעתו ושלח צייר אומן המדבר אל משה לצייר דמות תבניתו ויהי כאשר בא אל המלך ויפן כה וכה וירא כי אין בעולם רע מהתואר צורת הפרצוף הזה, שהיה מראה סימני מדות רעות ומגונות, להיות רוצח וכל מדות רעות שבעולם, ויצו המלך להרוג את הצייר הזה באמת באמרו שמעל בשליחות המלך, ויקח המלך בדברים את הצייר השני ואמר לו כזה וכזה.

ויהי כאשר בא הצייר השני אל משה, וירא פניו כתבנית אשר הביא אותו הצייר הראשון, ותסמר שערות בשרו באמרו כי למיתה ילך גם הוא בבואו אל המלך, וערב אל לבו, ויגש אל משה ויאמר לו כך וכך, והנה בקשתי שתאמר לי מדוע פניך רעים, ואתה אינך דומה לשום בן אדם אשר על פני האדמה, ויען משה רבינו ע"ה ויאמר אתה בן אדם קרוץ מחומר אשר טח עיניך מראות ולבך צפנת משכל הטוב וטב יאמר למי אשר פניו מורים ומוכיחים להיות טוב הלא זה הוא כבהמה לפי טבעו הוא טוב, וזה הדבר הטוב מי אשר פניו רעים עד מאד והוא גובר על החומריות ומהפכו לטוב, זה הוא בעצם אשר לו משפט הטוב לקרוא לו טוב כי הוא בבחירותו טוב עד כאן שמעתי הגם שיש לפקפק שתשובה זו אשר השיב יראה מיעוט ענוה ואצל משה רבינו ע"ה נאמר והאיש משה עניו מאד מכל מקום אאמין כי היה צריך להשיב כזה בכדי שלא יתחלל שם שמים על ידו ח"ו באמרם שמשה רבן של כל ישראל צורתו מוכחת כזו, לכן השיב האמת ודוק כי דקדוק נכון הוא.

והוא אשר רמז כאן הכתוב דהנה פרה רומז על גוף האדם שהרי 'פרה' בגימטריא 'העיר' שדרשו חז"ל על גוף אדם, אדומה רומז על בעל עבירה, כמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים אם יאדימו כתולע, וזהו **'דבר אל בני ישראל ויקחו אליך'**, שידמו אליך במעשים טובים, ואם יאמר האדם מי יוכל להדמות אל משה רבינו ע"ה שהיה קדוש מרחם, לזה אמר אדרבה, **'פרה'**, חומריות גופו היתה צורתו **'אדומה'** כעל עבירה, ורק אח"כ נעשה **'תמימה'** תמים בעבודתו ית"ש, **'אשר אין בה מום'**, וזה היה מצד עצמו ששיבר את החומריות, וראה בכל פעם **'אשר לא עלה עליה עול'**, זה יצה"ר שלא יתפוס את החומר, נמצא יש לכם ליקח ראיה ממנו גם כן להיות טוב, עכ"ד.

ובס' תפארת ישראל (קידושין פ"ד), מובא העובדא הנ"ל עם איזה שינויים, וז"ל: מצאתי כתוב דבר נחמד, שכשהוציא משה רבינו ע"ה את בני ישראל ממצרים, שמעו עמים ירגזון, ויתמהו מאוד על זה האיש משה, כי על ידו נעשו כל הגבורות והנפלאות האלו, ולכן התעורר מלך ערבי אחד, וישלח צייר מובחר לצייר תמונת המנהיג הגדול הזה ולהביאו אליו, וילך הצייר, ויצייר תמונתו והביאו אל המלך, וישלח

שוב המלך ויבוא ויאסף אליו כל חכמיו אשר לו, וישאל להם לשפוט על פי פרצוף משה רבינו כפי המצוייר, לדעת תכונת טבעו ומדותיו, ובמה כוחו גדול, וישיבו כל החכמים יחדיו ויאמרו אל המלך, אם נשפט עפ"י קלסתר פניו של האיש הזה המפורסם לגדול, נאמר לאדונינו כי הוא רע מעללים, בגאות ובחמדת ממון ובשרירות לבו, וכל חסרונות שבעולם יש באדם זה, ויקצוף המלך מאוד ויאמר מה זה, הכי תתעללו בי, הלא בכל אלה שמעתי מכל עבר ופינה, בהיפך מזה האיש הגדול, ויחרדו האנשים האלו וישיבו את המלך בשפל קול, ויתנצלו א"ע הצייר והחכמים, כל אחד בחסרון ידיעת חבירו, המצייר אמר אני ציירתי טוב, והחכמים שגו בחכמתם, והחכמים גללו כל החסרון על הצייר שלא צייר את תמונת משה, והמלך אשר נכסף לדעת מי מבין שניהם צדק, נסע עם רכביו ופרשיו ויבוא אל תוך מחנה ישראל, ובבואו אל תוך המחנה וירא את פניו של משה איש האלקים, ויכרע וישתחוה לאפיו, ויספר למשה כל הדברים האלו אשר נעשו, ויאמר עוד בי אדוני איש האלוקים, הנה קודם ראות פניך פי אלוקים, אמרתי אך אויל הצייר שגה בציורת תאור פניך, לבעבור חכמי מפורסמים מאוד בחכמתם ואין דוגמתם, אך עתה אחרי ראותי כי תמונתך מדויק מאוד עם הציור שצייר לא נותר לי, רק לומר כי חכמי בגדו בי, ויען משה איש האלוקים ויאמר לא כן, גם הצייר גם חכמתם מדויק היטב, אולם דע לך כי בטבע, האמת כפי ששמעת ממידותי, לא טוב אנכי מבול עץ יבש, כי גם ממנו נמנעו ונחשכו כל חסרונות בני אדם, אמנם כן ידידי, לא אבוש לומר לך כי כל החסרונות אשר שפטו עלי חכמיך, כולם קשורים בי בטבע ואפשר עוד יותר מאשר שפטו חכמיך, ואני בכח אמיץ הנה התחזקתי ורדיתי וכבשתי אותם, עד אשר קניתי לי הפיכם לטבע שני, ולכן בעבור זה יקרתי והכבדתי בשמים ממעל ובארץ מתחת, עכ"ל.

אכן מן הנכון לציין כי יש חולקים על הנ"ל, והעיקר מי שיצא במלחמה כבידה נגד זה הוא המגיד מווילקומירר זצ"ל אשר לא מצא מנוח לנפשו לאחר שיצא לאור התפארת ישראל ובו הסיפור הנ"ל, והוציא קונטרס מיוחד נגד סיפור זה בשם "כליל תפארת", ובו מקשה על התפארת ישראל איך אפשר לומר על משה רבינו ע"ה כך, והרי התורה הק' העידה עליו בהולדתו "ותרא אותו כי טוב", ודרשו בגמ' סוטה "שנתמלא הבית אורה", ועוד כמה מאמרי חז"ל המראים ומעידים על קדושת מרע"ה מעת לידתו.

ומסיק המגיד שם, כי שתי רעות עשה הגאון הנ"ל האחת שהעיד היפך התורה שבכתב ושבעל-פה, ושנית שביזה וחירף את קדוש ה' וקדוש ישראל.

המגיד גם קיבל הסכמתו של הגאון רבי אליהו דוג תאומים בעל האדרת זצוק"ל אשר כותב גם נגד התפארת ישראל, בזקנותו עלה המגיד לירושלים והלך עם הקונטרס אל הגה"ק ר' יהושע לייב דיסקין זצוק"ל וגם הוא תוך כדי דיבורו עם המגיד מווילקומירר הביא כמה ראיות נגד סיפור זה: א) שפניו של משה רבינו היה לוטות במסוה, ב) הרי לא ניתן רשות לנכרים ליכנס למחנה ישראל כמבואר בזוהר ובכמה מאמרי חז"ל, ג) הלא אמרו בזוה"ק על מה שאמר יתרו ואתה תחזה מן העם אנשי חיל יראי אלקים ומפ' הזוהר בחכמת הפרצוף, ואם נאמר כהתפארת ישראל שנשאר על פרצופו של משה רבינו ע"ה גם אחר שעבד על מידותיו את אותו פרצוף, איך יוכל משה רבינו ע"ה לראות על אנשי חיל דרך פרצופם הלא יוכל להיות שנולד בטבע טוב ואח"כ השחית מידותיו.

וכאמור בתחילת מאמרינו כי כבר הובא סיפור זה בס' אור פני משה, וזה נדפס לפני התפארת ישראל, ויכול להיות שמקור התפארת ישראל הוא מן האור פני משה

ומן הראוי להעתיק מש"כ בגליוני המשניות על התפארת ישראל הנ"ל, שבשיטה מקובצת פ"ג נדרים, מביא גם אותו מעשה שמלך אחד בא אל חכם אחד וראה אותו בצורתו, כאיש מושחת, ושאל אותו על זה, ואמר לו שבאמת נולד עם כל המידות המושחתות, אבל אח"כ כבש את יצרו והתגבר על זה, רק שם לא כתב שהמעשה היה עם משה רבינו ע"ה, רק כתב סתם על חכם אחד, ואין אתנו יודע עד מה אם כוונתו גם על משה רבינו ע"ה.

ואנו לא באנו להכניס ראשינו בין ההרים הגדולים, ואין אנו באים להכריע בין הני קדושי עליון, אך נציין לזה הסיפור עוד כמה מקורות, ואף ששם אינו מובא כל הסיפור בארוכה, אך יסודן של דברים מובא שם.

בראש ובראשונה מוזכר ענין זה בספר הק' דגל

מחנה אפרים בשם זקינו אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק', וזל"ק שם בפרשת כי תשא, עה"פ וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו וגו': "יש בזה דברים עמוקים ונפלאים אשר הראני ה' בזה על דרך ששמעתי מן אא"ז זללה"ה על הא דאמר (בכורות ה.) משה רבכם קוביוסטוס הוא או גונב נפשות להבין זה גם להבין והביטו אחרי משה איך דור דעה כדורו של משה יביטו אחרי משה ובפרט שיחשדו אותו באשת איש ופירוש הוא ז"ל כי משה רבינו נולד בבחינת שיהיה רשע גמור ויהיה לו כל המדות הרעות אך שהוא היפך ושיבר כל המדות רעות והשתדל רק להכניס עצמו במדות טובות". עיי"ש באריכות כל הבחינה בדגל מחנה אפרים, (ובהמשך דבריו הק' הבאים בארוכה יתורץ גם כמה קושיות שהביא מהמהרי"ל דיסקין זצוק"ל ונעתיק רק כמה קטעים "ולכך משה היה כלול בו שני בחינות טוב שהוא האמת ורע גמור שהוא מות", ובהמשך הדברים כתב ש"כשהסיר משה את המסוה אז ראו בו שגם בהוולדו היה בו בחינת הטוב והאמת גם כן רק שהיה בו בהעלם ומכוסה ועתה בא להתגלות והבן", עיי"ש באורך), [ומרן רבינו ז"ל מביאו בספרו הק' ברך משה (פ' תצוה עמ' רל"ו)].

ועי' בספה"ק ייטב לב (פר' פקודי, ובעוד כמה מקומות), וזל"ק: "וכ"כ משה רבינו וודאי הפכו לטוב כמאמר חז"ל יבוא טוב זה משה דכתיב כי טוב הוא, וידוע כי נולד בכל מדות רעות כדאיתא בספרים", עכל"ק, וכאמור לא נכניס ראשינו להכריע בדבר אשר נחלקו בו גאוני קדמאי מצוקי ארץ, ואנו אין לנו אלא דברי רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שמובא בשמו בדגל מחנה אפרים הנ", ובעוד הרבה ספרי תלמידי בעש"ט הק',

מכתב למערכת

כבוד חברי מערכת קול התאחדותינו פה בני ברק יצ"ו

כא' מאלפי הקוראים הנאמנים של הגליון הנפלא הנני נהנה מאוד מדי שבוע בשבוע מהני מילי מעלייתא המופיע בגליוניכם המפואר, בשבוע העעל"ט כתבתם בדבר המערכת משל נאה איך שרימה השועל את הארי, וביארתם בדרך משל זו גם ענין מחלוקתו של קורח באופן נאה אף יאה.

אך אמרתי בל אמנע טוב מבעליו לומר דבר בשם אומרו בכדי להביא גאולה לעולם, כי ממש כעין משל זה מוזכר בחז"ל (סנהדרין לח:) אמר רבי יוחנן שלש מאות משלות שועלים היו לו לרבי מאיר ואנו אין לנו אלא שלש אבות יאכלו בוסר ושיני בנים תקהינה מאזני צדק אבני צדק צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו. ופירש"י משל הוא שרימה השועל את הזאב ליכנס לחצר היהודים בערב שבת, ולתקן עמהם צרכי סעודה ויאכל עמהם בשבת, וכשבא ליכנס חברו עליו במקלות, בא להרוג את השועל, אמר לא הלקוך אלא בשביל אביך שפעם אחת התחיל לסייען בסעודה ואכל את כל נתח טוב, אמר לו ובשביל אבא אני לוקה אמר לו הן, האבות יאכלו בוסר וגו', אבל בא עמי ואראך מקום לאכול ולשבוע, בא לו על הבאר ועל שפתו מוטל עץ והחבל מושכב עליו, ובשני ראשי החבל שני דליים קשורים, נכנס השועל בדלי העליון והכביד וירד למטה ודלי התחתון עלה, אמר לו הזאב למה אתה נכנס לשם אמר לו יש כאן בשר וגבינה לאכול ולשבוע והראה לו דמות הלבנה במים כדמות עגול, כמין גבינה עגולה, אמר לו אני היאך ארד אמר לו הכנס אתה בדלי העליון, נכנס והכביד וירד, ודלי שהשועל עליו עלה, אמר ליה היאך אני עולה אמר לו צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו, לא כך כתיב מאזני צדק וגו', עכ"ד.

ואסיים מעין הפתיחה בתודה ובברכה על העבודה המרובה שהנכם משקיעים בגליון זה בכדי להוציא דבר נאה ומתקבל ויה"ר שחפץ ה' בידכם יצליח שתזכו עוד רבות להמשיך בעבודת הקודש ויפוצו מעיינותיכם חוצה להשקות הצמאים לדבר ה' ותורתו, עדי נזכה במהרה לביאת גוא"צ ומלכינו בראשינו במהרה בימינו אמן.

בכבוד רב ו. בני ברק

חוקים להורותם

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

דיני שכירות פועלים (א)

(סי' של"ג סעי' א-ב)

דיני שכירות פועלים הם מההלכות השכיחות בין אדם לחבירו, אמנם רבים סוברים שדינים אלו שייכות רק למעביד המתעסק עם פועלים, אולם למעשה כפי שיתבאר אין לך אדם שאין לו שעה שהדברים שכיחים אצלו, ובגליונות הבאים נעסוק בדינים אלו בס"ד

הקדמה

נקדים כמה יסודות שיועילו בהבנת פרטי ההלכות:

א] שני סוגי פועלים מצויים בשוק, א) יש פועל הנקרא שכיר, שמקבל שכרו לפי אורך זמן עבודתו, בלא קשר לסיום פעולתו. ב) ויש קבלן שמקבל שכרו על גמר פעולתו, בלא קשר לזמן עבודתו, ולפעמים דיניהם שוה ולפעמים אין דיניהם שוה.

ב] בעה"ב או פועל שחוזרים בהם מהמלאכה, יש חילוק בין אם התחילו במלאכה או לא התחילו, וכן יש חילוק בין אם עשו קנין ביניהם, או לא עשו קנין.

ג] כן יש חילוק בין אם יש הפסד לצד השני מחמת החזרה, ובין אם אין הפסד.

ד] וכמובן שבפרט בדינים אלו יש בכל ענין הרבה פרטים, ואנו נכתוב רק עיקרי ההלכות, ובכל מקום שנוגע למעשה צריך לברר בפרטות ההלכה למעשה.

בעה"ב החוזר כשאין הפסד לפועל

אדם שסיכם עם פועל שיבוא לעבוד אצלו, ולאחר זמן מחמת איזה סיבה שהוא, התחרט וברצונו להודיעו שלא יבוא - האם מותר לו לומר שלא יבוא - תלוי הדבר לפי ההתקשרות ביניהם כדלהלן,

- אם העובד עדיין לא התחיל במלאכה, וגם לא הלך למקום העבודה - יכול הבעה"ב לחזור בו מסיכום הדברים, ואין לפועל עליו שום טענת ממון, ורק תרעומת בלבד יכול שיהא לפועל עליו (כמבואר בסעי' א', ותרעומת היינו שמותר לפועל להקפיד עליו, על זה שגרם לו טירחא שצריך לחפש כעת עבודה אחרת, ולכן כתב הש"ך סק"א שאם הפועל מוצא עבודה אחרת בלא טירחא אזי אין לו עליו אפילו תרעומת, ואם ממילא לא היה לפועל מקום אחר לעבוד, מסתבר דליכא תרעומות דהטורח לא נגרם לו מחמתו, ועי' פתחי חושן שהאריך בזה בפרק י').

- וי"א דיש בזה גם משום מחוסר אמנה, שאין נחשב לנאמן ואין רוח חכמים נוחה הימנו (סמ"ע סק"א עפ"י דעת הי"א בסי' ר"ד דבכל ענין שחוזרים אף מחמת סיבה יש בה מחוסר אמנה).

- ואם יש למעביד סיבה מוצדקת לחזור בו, כגון שנודע לו שהפועל אינו ראוי לעבודה זו, או שבסוף נודע לו שאין לו צורך בעבודה זו - אז רשאי לחזור בו ואין לו עליו אפילו תרעומת (בקצוה"ח סק"א הביא בשם שיטמ"ק שאם חוזר מחמת טענה רבה אין לו אפילו תרעומת, וכ"כ בערוך השולחן שאם חוזר בו הבעה"ב מהטעמים הנ"ל אין לפועל עליו תרעומות ואינו נקרא מחוסר אמנה, וכן יש לצרף דעת החת"ס בתשו' סי' ק"ב דנקא כדעה א' בסי ר"ד דבחוזר מחמת סיבה אין בו מחוסר אמנה, ובשו"ת שבה"ל ח"ד סי' ר"ו מצדד להקל כוותיה במקום אונס).

כשיש הפסד לפועל

כשנגרם הפסד לפועל מחמת חזרת הבעה"ב - אזי חייב הבעה"ב לשלם לפועל עבור השכירות, אף שעדיין לא התחיל במלאכה, אלא שאינו חייב לשלם לו כל דמי השכירות שהתנו ביניהם, וצריך לשלם לו רק כפועל בטל (ובפרטי התשלום כפועל בטל נבאר אי"ה בגליונות הבאים).

ואם הבעה"ב היה אנוס בזה שחזר בו, אזי פטור מלשלם לפועל אפילו כשגרם לו הפסד.

תנאי ההפסד לפועל

ההפסד לפועל נחשב היכא שבשעה ששכר המעביד את הפועל לעבודה, אז היה העובד יכול למצוא עבודה אחרת, ועתה לאחר שחזר המעביד, העובד אינו יכול למצוא עבודה אחרת כזו, נמצא שהמעביד גרם לו הפסד מחמת הבטחתו, שעתה אין לו עבודה אחרת שיוכל לקבל שכר עבורו, ולכן צריך לשלם לו עבור ההפסד (שו"ע שם

ובטעם החיוב בהפסד יש כמה שיטות:

א] דעת תוס' והרא"ש דההחיוב הוא מדינא דגרמי, ובקצוה"ח הוסיף בכדי שלא תקשה מדין המבטל כיסו של חבירו דפטור, ביאר דבריהם דהיינו מדין "שבת" דהוא אחד מה' דברים שמשלם המזיק ואפילו בגרמי, אלא דלפ"ז זהו דוקא באדם ולא בבהמה דאין שבת רק באדם.

ב] והרמב"ן כתב מדין דבר האבוד, וכן כתב המחבר).

ג] ובנתיבות המשפט סק"ג ביאר דברי התוס' והשו"ע דההחיוב הוא מכח תקנת חכמים דחז"ל תקנו או שחז"ל אמדו שאחד מתחייב לשני לשלם כשיהא הפסד).

למעשה

הורים שהתנו עם "בעבי-סיטער" שתבוא לשמור על ילדיהם בשעה שיעדרו מביתם, ולבסוף התחרטו ע"ז, מחמת שהחליטו ליטול אתם את הילדים, או שהחליטו לישאר בבית שלא מחמת אונס - אם בשעה שהתנו עמה אז היה לה אפשרות לקבל לשמור באותה ערב בבית אחר, ועכשיו לאחר הביטול אין לה מקום אחר לשמור, אזי צריכים לשלם לה לפי מה שהתנו כפועל בטל,

ואם יש לה עכשיו לאחר הביטול אפשרות למצוא מקום אחר, או אפילו אין לה מקום אחר, אולם ממילא אף בלא ההזמנה לא היה לה מקום אחר, אז אין צריך לשלם לה, דלא נגרם לה הפסד.

ואם עתה יש לה טורח לחפש מקום אחר אזי יש לה עליהם תרעומת.

בגליון הבא אי"ה עד דוגמאות למעשה ובגדר פועל בטל,

עצה טובה לשמור ההלכות שההמשך מקושר אליהם

1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
3 הוק-אפ'ס 4 דברות קודש 5 מסיבות
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחו"ר 9 מערכת

קול סאטמאר
נעלי סיסטעם לתלמידי וחסידי סאטמאר ברחבי תבל
שיעורי תורה • מסיבות
דברות קודש • מודעות, ועוד
718-305-6942 212-444-9899

ברוקלין 718-504-2188
קרית יואל 845-537-6660
מאנסי 845-694-4550
לאנדאן 020-8002-9580
מאנטשעסטער 0161-420-8878
נעמען אראפ

צו ספאנסערן \ אדווערטייזן רופט:
718.551.7549
718-305-6942 • 212-444-9899

הילולא דצדיקיא

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הגה"ק רבי צבי הירש בן הגה"ק רבי יצחק אייזיק זי"ע **מזידיטשויב**

בעמח"ס **"עטרת צבי"** יומא דהילולא **י"א תמוז** (תקצ"א)

הגה"ק רבי צבי הירש מזידיטשויב בעל עטרת צבי זי"ע נולד לאביו הר"ר יצחק אייזיק בעיר סאפרין, כבר בצעירותו יתנכר במדריגותיו הק', כשהי' בחור צעיר בשנות הבר מצוה באו פעם להזכיר לפניו מקשה לילד והלך ותבר גזיזא דברדא וירד וטבל בנהר, וכשרצה לצאת הנהר אבד פתאום החור שנכנס בו והי' בסכנה רח"ל אז קיבל על עצמו מסירת נפש אפילו להשאר שם ח"ו רק היולדת תילד בניקל ותיכף אח"כ מצא את החור ויצא בשלום ובאו לבשר שילדה כבר למז"ט (דברי תורה)

הי' תלמידיו של הה"ק החוזה מלובלין זי"ע וסיפר הרה"ק ר' אייזיק'ל זידיטשוב'ער זי"ע על גודל התקשרותו ברבו שסיפר לו רבו העטרת צבי שפ"א אמר לו רבו הרה"ק מלובלין זי"ע בזה"ל: רבי הערשעלי זידטשובער כל זמן שאנו בחיים אין אנו יראים שמא תפלו ממדריגתכם אבל אח"כ מי יודע, השיב לו אין אנו רוצים לחיות יותר מאדמו"ר, אמר לו הה"ק מלובלין: רבי הערשעלי מה אתם אומרים הלא אתם צעיר לימים ואני ישיש והשיב לו אתפלל שיחי' הרבי לעולם, שאל לו הה"ק מלובלין: וכי אדם חי לעולם, והשיב לו כוונתינו שיחי' הרבי ק"כ שנה כמו שחי' משה רבינו ע"ה, ושאל אותו עוד הפעם, רבי הערשעלי מה זאת קודם אמרתם לעולם ועכשיו אתם אומרים ק"כ שנה, והשיבו: ראיתי בספר אשר משה רבינו ע"ה חי' ק"כ שנה כנגד שני היובלות שיש בעולם כי ששת אלפים שנה הוי עלמא ובששה אלפים יש ק"כ יובלות ויובל נקרא עולם נמצא כי ק"כ שנה נקרא עולם ונהנה הה"ק מלובלין זצלה"ה מאוד מהדיבורים ההם ושאל אותו באיזה ספר ראיתם דבר זה והשיב לו: אפשר בספר שלי, וקלסיה (האמרי יוסף מספינקא זי"ע בהקדמתו לס' ליקוטי תורה)

שר בית הזהר

כידוע שהי' רב חילי' של העטרת צבי בחכמת האמת וכתב פירוש על הזהר הק' והוא ספרו עטרת צבי בס' עשר קדושות מביא מפי אחד קדוש מדבר בשבחו של הרב הק' העטרת צבי כי לא כתב שום דבר בפירוש דברי הזוהר הק' עד כי חזר דברי הזוהר מאה ואחד פעמים, ולא הי' כותב שום פירוש מחידושיו כי אם במסירת נפש כמו ביחוד קריאת שמע וכל דבר ודבר שהי' עושה הי' רק ליחד שמו יתברך, והי' הולך בחורף לטבול בנהר תחת הקרח ובידו נר והי' לומד הפרי עץ או התיקונים.

פעם באו אצלו אנשים מאה"ק וקירב אותם וכשהלכו לקבל ממנו ברכת פרידה ממנו לשוב לאה"ק הלך הה"ק רבי אייזיקל זידיטשוב'ער לשמוע איך שפורד מאתם, ושמע שאמר להם שנותן להם הקונטרס שבספרו עטרת צבי המכונה קונטרס השמות וציום שבבואם לאה"ק יניחו הקונטרס על ציון של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ז"ל וכשיצאו לחוץ קרא הה"ק הנזכר בהקונטרס וראה שכתב בזה"ל: אבקש לגלות לי אם כוונתי לאמיתות כוונתו הקדושה וחתם את עצמו תלמידך צבי הירש מזידיטשוב וביקש הה"ק הנזכר מאנשי אה"ק שיכתבו לו מכתב משם איך שהי' שם בעת שהניחו הקונטרס על הציון הקדוש ונתן להם מעות תשלומי מחיר מכתבם בחזרה, והשיג מכתב מהם שהניחו המכתב וכהרף עין הביטו ולא ראו עוד המכתב.

שפלות רוחו

בספר זוהר חי פ' בראשית כתב דפעם אחת כשהאיר היום בחג השבועות נכנסתי אצל מורי דודי הקדוש ז"ל והוא לא ראה שנכנסתי ושמעתי שהי' הולך כאן וכאן ובוכה ומבכה לפני קונו, והי' שם על חג לערך ארבע או חמש מאות אנשים ואמר אפשר שזה העולם שלח לו הס"מ ימח שמו להדיחני מעליך והי' בוכה בדמעות שליש חוס וחמול על נפש העני הזה שלא אדחה מעל פניך והאריך בדברים ואחזתני חיל ורעדה וכו'.

אחר הסתלקות רבו החוזה מלובלין התאספו החבריא קדישא לטכס עצה למי לנסוע עכשיו הלא צריכים לרבי אז אמר העטרת צבי וכי מה חסר לכם אצלינו והתחיל העט"צ לפרט שני שעות מדרגות על עצמו ופנה להה"ק מראפשיץ זי"ע ואמר לו הלא זקינכם השל"ה הק' זי"ע איז ביי אונז אפטער גאסט, ואח"כ התפלל העט"צ לפני העמוד תפלת מנחה ואמר הה"ק מראפשיץ ע"ז כי מזמן הרבי ר' אלימלך זי"ע לא שמענו עוד תפלת מנחה כזה אבל אנחנו רוצים א רבי פון רעבעס, וספרו לפני האוהב ישראל מאפטא זי"ע האיך שהעט"צ אמר שני שעות מדריגות על עצמו, והי' אח"כ ה'ראפשיצער אצל הרב מאפטא ושאל את הה"ק מראפשיץ מה אומר על מעשי עט"צ אמר ה'ראפשיצער אמת לא ראיתי שפלות רוח כזה מה שראיתי על העט"צ באלו השני שעות שפרט על עצמו המדרגות.

גילוי צדיקים

סיפר הה"ק רבי אייזיקל מקאמארנא זי"ע שפעם כשהי' רבו העט"צ חולה מאוד כשהי' בלובלין על המועדים והתאכסן בחצר קדשו של רבו הק' ובחג הסוכות ביקש שיקחוהו אל העלי אל סוכה הקטנה של הרבי לאכול שם כזית והלך משמשו להביא לו קצת מרק וכשחזר להסוכה מצא זקן אחד בלתי ניכר יושב אצל רבו בהסוכה ותהי' לפלא בעיניו ונתן לו שלום ואחרי זמן מה נעלם ממנו והגיד אח"כ העט"צ כי הוא הי' אברהם אבינו עליו השלום.

והעטרת ישועה מדזיקוב זי"ע סיפר בשם זקינו הה"ק מראפשיץ זי"ע כי העט"צ הי' בילדותו בלובלין בליל פורים והי' הולך הנה והנה לפני בית הרב הקדוש ומקטרתו בפיו וראה איש ואשה מעוטפים נכנסו אל הבית והתמהמו שם זמן רב וכאשר ראה אותם יוצאים מן הבית נכנס אל הה"ק ואמר לו החוזה בזוה"ל: אֶה אשאד וואס ביזט פריהר נישט אריין געקומען עס איז דא גיעווען מרדכי ואסתר, והעט"צ עשה עצמו כאלו לא ידע ולא ראה מאומה ובאמת ראה אותם בבואם ובצאתם.

מתנה מן השמים

העט"צ הי' לו תקופה אחת קודם שנתפרסם בעולם שהי' עני ואביון ל"ע ופעם היצר לו כ"כ עד שאמר רבש"ע ווי לאנג נאך וועל איך נאך ליידען אזא עניות, ותיכף הרגיש כי דבר מה מתנועע בכיסו נתן ידו לתוכו ולקח משם אבן יקר שהי' גדול כמו ביצה גדולה, והבין שהוא שווה סכום עצום נסע ללעמבערג לסוחר אבנים אחד ושאל אותו כמה הוא שווה שאל אותו הסוחר אם יש ברצונו למוכרו אמר לו לא אך אעפ"י כן רוצה לידע כמה הוא שווה אמר לו הסוחר כי כל העסטרייכ'שע מלכות עם כל הרכוש של המדינה אינו מספיק לשלם בעד אבן זה ושאל ג"כ לכמה סוחרים אחרים וכולם אמרו לו כזה, התיישב בדעתו כי קודם שיקח אותו ישאל בשמים אם יקח אותו או לא ועשה פעולות ליזה ושאל בשמים אם יקח אותו והשיבו לו שמן השמים אין אומרים לו שום דעה אם יקח או לא, החליט בדעתו שכיון שאין אומרים לו שום דעה לא יקח אותו, באשמורת הבוקר כשאדם עדיין לא הי' ברחוב פתח את החלון וזרקו לחוץ ונשבר האבן ונתפוצץ לאלפי חתיכות, און די שטיקלעך זענען ארויף געפלויגן אין הימל אריין, והודיעו לו מן השמים שהאבן הזה הי' אבן אחת מן השתים עשרה אבנים של החושן והגם שמן השמים מיהב יהבו משקל לא שקלו (תענית כ"ה) פונדעסטוועגן ביי איהם האט מען דאך צוגענומען.

המהלך על כנפי רוח

פעם נסע העט"צ לאיזה עיר והאכסניא שלו הי' באיזה דירה חדשה ובזה הבית הי' מרפסת שלא הי' עדיין על זה מעקה והעט"צ נפל בדבקות והלך אנה ואנה ויצא על המרפסת ולא הרגיש כי אין שם מעקה והלך הלאה על האויר בדביקות, ולמטה נתקבצו אנשים לראות איך שהעט"צ הולך באויר, והתלמידים עמדו בפחד כי באם יקיץ עצמו מהדביקות יכול ליפול ח"ו והתפללו שה' יתן במחשבתו לחזור להבית ואכן חזר להבית וסגרו תלמידיו הדלת אחריו שלא יצא עוד פעם וכשסיפרו לו שהלך באויר שינה את אכסניתו כי לא רצה לישאר במקום סכנה.

משדד מערכות

מרן הקדוש מלובלין זכר צדיק וקדוש לברכה, בשנה האחרונה לימי חייו בירח מרחשון במוצאי שבת קודש זמן קידוש לבנה, התקשרו השמים בעבים וגשם שוטף, ולא היה לבנה, והוליך רבינו צבי בידו את רבו מלובלין אחר הבדלה מבית המדרש לביתו כי לא היה רבו בקו הבריאות, ובלכתם אמר מרן מלובלין, אצונד וואלט אונז בעדארפט רבי הירשלי זידיטשובער גיבען א לבנה, ותיכף לקח רבינו צבי את רבו, והוליכו בחזרה לבית המדרש, והעמידו אצל חלון הראשון, ואמר הא לכם לבנה יפה וקידש הלבנה מתוך החלון, והיה לפלא מיוחדת שהחלון הזה היה באותו הצד אשר משם לא נראית הלבנה מעולם, ואמר מרן הקדוש מלובלין אחרי קידוש לבנה אתם תדמו כי רבי הירשלי הפך כותלי בית המדרש לא כן הוא רק רבי הירשלי הפך כל מערכת השמים, עד שהלבנה תאיר אצל חלון זה שלא נצטרך להטריח יותר בחולשת כוחינו לחלון הרחוק.

הסתלקותו לחיי העוה"ב

בשנת תקצ"א בעת ששלטה החולי רע רחמנא ליצלן, וביום אחד הגיע לרבינו צבי מכתבים מרורים מאנשי בריתו, מרחוק ומקרוב, מחוזק החולאת רחמנא ליצלן, ונמסרו לו המכתבים בבית מדרשו בעמדו עוד מעוטף בטלית ותפילין, ותציקהו רוחו בצערן של ישראל, והיה בצאתו מבית המדרש מעוטף בטלית ותפילין כמנהגו, ובעברו לפני המזוזה ונתן ידו עליה, אמר בזו הלשון "הריני כפרת כל ישראל!" והנה בשבת שאחר זה בלבשו הטלית של שבת קודם התפילה, והנה ראה כי ציצה אחת נפסלה, והוכרח לקחת הטלית של חול, ואמר אז, הנה בשבוע הבאה יהיה איזה חדשות ובשבוע הבאה נפטרה זוגתו, הרבנית הצדיקת מרת רחל פערל עליה השלום בהחולי רע רחמנא ליצלן, ואחר כך נחלה הוא בעצמו בהחולאת, ולא היה יכול לשבת בשבת בסעודה שלישית כמנהגו בקודש, ובשבוע שלאחריה תקפה החולאת לא עלינו, ובבא עשירי לירח תמוז, שאל לחתנו הקדוש מראזלא: אם אדם רשאי למצוא בעצמו איזה מעלה טובה, וחתנו החכם הקדוש הנזכר המציא לו תיכף על פי התורה, כי רשאי, ואחר זמן מה אמר לחתנו הנ"ל, הן בדקתי כל שנותי, וחפשתי מכל צד, ולא מצאתי בי שום מעלה, רק מה שהשיא ארבעים יתומים, ובכל עת שעשא נשואין לאחד מצאצאיו השיא יתומה גם כן, ונתן להם נדן ומזונות על שלחנו, ואמנם אחר עבור איזה שעות התחיל לקונן בזה הלשון רבי שמעון בן יוחאי מיט די זוהר"ס ווער וועט אייך נאך אזוי לערנין ווי אונז, נעכט מיט טעג גייטס ארויף קלאגין, ווער וועט אייך נאך אזוי אבפיהרען ווי אונז, ואמר אחר כך תורה, וביאר המדרש כך דמך רבי אבהו אחזו ליה י"ג נהרי אפרסמון, אמר להון אליך דמן אמר ליה דידך אמר אלין דאבהו, ואני אמרתי לריק יגעתי להבל כחי כליתי וכו' ובתוך הפירושים על זה אמר הפירוש אשר הצדיקים אף בעולם העליון חושדין את עצמן, אולי כל המדריגות שלהם הוא מעולם התהו ובהו, אולי חס ושלום לא זכו עוד אל האמת, וזה פירושו כל אלין דאבהו מלשון בהו וכו' ובאמצע הדרוש עלתה נשמתו השמימה אור י"א תמוז תקצ"א לפ"ק.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ביקור כ"ק אדמו"ר ממשכנות הרועים שליט"א

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום ד' פרשת חיי שרה תש"ע לפ"ק

רבינו שאל ודרש אודות הביקורים שערך האדמו"ר ממשכנות הרועים במאנטריאל ובכארא פארק

וכעת בא לכמה ימים במשך השבוע לקרית יואל

אדמו"ר ממשכנות הרועים: עם שטייט (זוה"ק פר' יתרו) מיניה מתברכים כל שיתא יומין.

רבינו: שבת איז טאקע משפיע פאר א גאנצע וואך, ס'שטייט אבער נישט ווען מ'דארף זיך געפינען שבת, מ'קען זיין שבת אויף איין פלאץ, און ס'זאל משפיע זיין אויף ערגעץ אנדערש.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: אויף דעם קומענדיגן שבת וויל מען שוין זיין אין טאראנטא.

רבינו: ס'איז א שיינער אידישער ישוב אין טאראנטא, ס'איז שוין דא חסידישע יונגעלייט דארטן.

דארטן איז דא א בית המדרש 'שוק שוהל', כ'בין אמאל געווען דארט, און כ'האב געדאוונט דארטן, דאס איז א חסידישער מנין אין טאראנטא, דארט איז דא א מקוה.

*

רבינו: וואס איז עפעס נייעס אין עיר הקודש ירושלים?

אדמו"ר ממשכנות הרועים: מ'וואוינט אויף רחמי שמים, אווען ס'איז דא די קדושה, איז דא די טומאה.

רבינו: ס'שטייט דאך (זכרי' א, ב) יגער ה' בך השטן הבוחר בירושלים, דער שטן איז בוחר בירושלים,[1] דער מדרש זאגט אז ירושלים איז יראה–שלם, דארטן איז דא יראה און שלם.

דער טאטע ז"ל האט געזאגט א שיין ווארט, אין מדרש שטייט (שם) אז אברהם האט עס גערופן 'יראה', און שם האט עס גערופן 'שלם', ומלכי צדק מלך שלם (בראשית יד, יח), האט דער אייבישטער געזאגט זאל איך עס רופן יראה, ווען דאך שם האבן א הקפדה, און אויב מ'וועט עס רופן שלם, ווען אברהם האבן א הקפדה, וועלן דעם ווען מען עס רופן ביידע נעמען, יראה מיט שלם. לכאורה שם איז דאך געווען פריער, איז פארוואס הייסט עס יראה–שלם, ס'דארף ווען הייסן שלם–יראה, קודם דער נאמען ווען שם האט געגעבן. האט דער טאטע געזאגט, יראה איז רומז אויף יראת שמים, און שלם איז תורה, 'תורת ה' תמימה',

---

1 נודע מה שכתב בענין זה הרמ"ע מפאנו בעשרה מאמרות (מאמר הקור הדין ח"ב פ"ז) על הפסוק (זכריה ג ב) 'יגער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבוחר בירושלים, דער שטן איז בוחר בירושלים, השטן בוחר בה להתגבר שם ביותר, עכ"ד [ועי' מש"כ בזה מרן רבינו ז"ל בספרו הק' ויואל משה (מאמר ב' סי' ס"ח ובסי' קמ"ט)].

ובענין זה מסופר (הובא בכתר משה פ' לך) שבעת שעמד הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקא זי"ע לעלות להשתקע בארץ ישראל, לשבוע מטוב קדושתה העליונה ולהתעלות שם בתורה ועבודה, תנאי התנה עם היצר, שהוא עולה לארץ הקדושה רק אם הוא לא יעלה עמו להפריעו מעבודתו, והסכים השטן והבטיח לו שישאר בחוצה לארץ, ויהי כאשר הגיע הרה"ק לארץ ישראל, והנה השטן לנגדו, התפלא הרה"ק ושאל לו הלא התניתי עמך שלא תעלה עמי לארץ ישראל, השיב לו השטן, זה שהבטיחך בחוצה לארץ היה אחד משלוחי, וכאן בארץ ישראל אני בעצמי עומד ועושה עבודתי. וכן מבואר בדברי החתם סופר (פ' חיי עמוד עט) כי 'כנען' ראשי תיבות כ'יגור נ'עים ע'ם נ'בל, היינו שארץ כנען היא כנור נעים, אבל שם שליטת הנבל הוא השטן, עיי"ש בדבריו.

תורה דאם איז די שלימות, און די משנה זאגט דאך (אבות ג, ט) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת, וועגן דעם הייסט דאם ירושלים, ווייל ס׳דארף זיין יראה פאר תורה.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: ס׳איז א געשמאקע ווארט. אין ברטנורא (שם) טייטש ער כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת, זאגט ער ואני שמעתי אז ער דארף טראכטן פארץ לערנען אז דאם לערנען זאל איהם צוברענגען צו יראת חטאו, דאם הייסט כל שיראת חטאו ׳קודמת׳ לחכמתו, ער זאל מקדים זיין אין מחשבה די יראת חטא פארץ לערנען.

רבינו: מיט דעם איז פארענטפערט די סתירה מיט די משנה אין בור ירא חטא [עיי״ש בתום׳ יו״ט שכתב שבדברי הברטנורא מתורצת הסתירה ממשנה זו שאומרת שיש להקדים היראה לפני החכמה, ולעיל אמר הלל אין בור ירא חטא, הרי שיראת שמים הוא רק אחר החכמה, אולם על פי הנ״ל יתורץ דהכא במחשבה קאמר ולא בפועל, שהרי אין בור יודע איזהו חטא שיירא ממנו, אבל במחשבה יכול לחשוב ולירא מכל דבר שיהיה חטא].[2]

אדמו״ר ממשכנות הרועים: דער תום׳ יו״ט ברענגט טאקע דארט פונעם מדרש שמואל אויף די משנה כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת, אז ס׳איז א סתירה פון די רישא צו די סיפא, פון די רישא זעהט מען אז אויב ער האט נישט אינזין פארץ לערנען, נאר זיי קומען ביידע גלייך – די יראה מיט חכמה – איז שוין אין חכמתו מתקיימת, און פון די סיפא וואס ס׳שטייט כל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת, ווייזט אוים אז ווען ביידע זענען גלייך איז יא מתקיימת, זאגט ער אזוי, אז די גמרא זאגט (נדה טז:) אז פאר יצירת הולד רופט מען אויס צי ער ווערט זיין א עני, א עשיר, א גיבור, א חלש, און צי ער ווערט זיין א פתי צי ער ווערט זיין א חכם, איז אזוי, אויב ס׳איז יראת חטאו קודמת לחכמתו, ער פארשטייט די גרויסקייט פון די תורה און ער האט צו דעם א שייכות און א חשיבות, איז אפילו אויב מ׳האט גוזר געווען אויף איהם ער זאל זיין א פתי וועלט ער א חכם, דאם הייסט חכמתו מתקיימת, אבער אויב ס׳איז אפילו אויב מ׳האט אויסגערופן ער זאל זיין א חכם וועלט עם בטל, און אפילו דער ריבונו של עולם איז נישט מבטל קיין גזירה וועלט עם מקויים, דורך דעם וואס ער ווערט זיין א חכם במילי דעלמא, אבער אין תורה נישט, אבער אויב ס׳איז ביידע גלייך – די יראת חטאו און די חכמתו – בלייבט די החלטה אזוי ווי די הכרזה.

כ׳מיין אז דאם איז דער פשט אין פסוק עדות ה׳ נאמנה מחכימת פתי (תהלים יט, ח), אז אפילו מ׳האט אויסגערופן אז ער וועט זיין א פתי, איז דא א מציאות אז ער וועלט א חכם, מ׳קען זיך לערנען פון דעם א גרויסן חיזוק.

רבינו: את האלקי׳ם התהל׳ך נ׳ח (בראשית ג, ט), זאגט דער בעל הטורים אז ס׳איז סופי תיבות חכם, און דער תרגום זאגט בדחלתא דה׳ הליך נח, אז קודם איז געווען בדחלתא, יראת חטאו קודמת לחכמתו, און נאר אין די סופי תיבות איז מרומז חכם, און וועגן דעם חכמתו מתקיימת.

*

אדמו״ר ממשכנות הרועים: כ׳האב היינט מזכיר געווען דעם רבי׳ן ביים ציון.

רבינו: אה, יישר כח, זכין לאדם שלא בפניו (עירובין סה:).

אדמו״ר ממשכנות הרועים: וואס איך קען האב איך געטוהן, דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל טאקע מצליח זיין.

*

האדמו״ר ממשכנות הרועים סיפר לרבינו בהתרגשות ממה שעיניו ראו כשהתפלל שחרית עם צעירי הצאן ילדי התלמוד תורה ביתות ז׳ ח׳ בצוותא חדא.

רבינו: ס׳איז זייער א ערליך דאוועגען, מיר איז שוין אויך אויסגעקומען מערערע מאל צו דאוועגען מיט זיי, מ׳דאוונט זייער ערליך, אנגעהויבן פון די ברכות ביז הודו אויך זאגט מען אלעם בציבור.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: מ׳זאגט די ברכות מיט א געשמאק, און מ׳ענטפערט ברוך הוא וברוך שמו, און די קרבנות און קטורת...

רבינו: מ׳דארף מחנך זיין די קינדער אז דאם דאוועגען הייבט זיך אן ביי מה טובו.

---

2 וע״ מ״ש מרן ז״ל בדברי יואל (פ׳ לך, עמ׳ רס״ד), בדרשת פתיחה לתלמידי הישיבה.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: כ'בין ממש מקנא, ווי נעמט מען נאך אזא דאוועגען, מ'שפירט ממש... ס'ברענגט אריין אמונה.

רבינו: מ'איז מחנך קלייגע קינדער מיטן דאוועגען, כדי ס'זאל איבער בלייבן אויף די שפעטערדיגע יארן.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: אפילו שפעטער וועט מ'איז שוין טרוד, אבער עפעס בלייבט.

רבינו: יא ס'בלייבט אין איהם א שמנונית רוחני.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: דורך תפילה ווערט מען נענטער צום אויבערשטן.

רבינו: תפילה איז א לשון פון דביקות.[3]

אדמו"ר ממשכנות הרועים: כ'האב געזעהן אין מהר"ל אין נתיבות עולם (נתיב העבודה פרק ח') אז דאם איינציגע זאך וואם ס'שטייט (ב"מ קז.) אז ס'איז דא שכר פסיעות, איז אויף תפילה, זאגט ער וואם איז דאם דער ענין?, אז איינער מאכט א סוכה ערגעץ וואו, האט ער נישט קיין שכר פסיעות, אפשר שכר אויף די טירחא, אבער נישט אויף די פסיעות, נאר זאגט ער – אזוי ווי דער רבי האט יעצט געזאגט – אז תפילה איז דביקות, און אזוי ווי א איד גייט ארוים צום דאוועגען וועט ער שוין דבוק צום אויבערשטן, ער איז שוין זוכה צו דביקות בה', במילא האט שוין יעדער פסיעה א שייכות מיטן דאוועגען, איז דא אויף דעם שכר. – ס'איז א מוסר השכל, אז מ'גייט דאוועגען, און מ'טרעפט איינעם און מ'מאכט א וועלטל, דארף מען וויסן אז יעצט איז אינגאנצן א אנדערער זמן.

רבינו: אין דברי יואל פרשת עקב (עמ' ס') רעדט דער פעטער ז"ל ארום אויף והיה 'עקב' תשמעון, אז עס גייט ארויף אויף שכר פסיעות, מצוות קלות שאדם דש בעקביו, דאם איז שכר פסיעות, און ווייל ס'איז נישט קיין חיוב, וועלט עם אנגערופן מצוות 'קלות', און אויף דעם איז דא שכר, ווייל ער איז מוסיף מער וואם ער איז מחויב.

*

רבינו שאל לו על מקום אכסנייתו ודיברו בשבח בעל האכסניא הרה"ח ר' אברהם ווידער שליט"א ראה"ק דקהילתינו בקרית יואל

---

3 כ"כ בספה"ק נועם אלימלך (פר' וישלח, ובעוד מקומות) וזלש"ק: וזהו לשון תפילה דהיינו דביקות כמו נפתולי אלקים וכו' שע"י התפילות הזכות והצלולות במחשבות טהורות נתדבק בו ית', עכלש"ק.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: אוואו מ'איז געגאנגען איז מען איהם אזוי משבח, זעלטן צו טרעפן א מענטש וואם מ'איז איהם אזוי משבח.

רבינו: אוודאי, כולו אומר כבוד.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: ס'איז א כבוד פארן רבי'ן, און פארן שטעטל.

אינטערסאנט, אין שולחן ערוך (חו"מ סי' כ"ו) ווערט דערמאנט וועגן א היתר צו גיין אין ערכאות, שטייט אז דער בית דין דארף געבן א היתר, דער רדב"ז זאגט בית דין קבוע שבעיר, און דער מרדכי זאגט אויף איין פלאץ (ב"ק סי' ע"ד), וועגן איהם נייטן דורך די גוים.

רבינו: כדי איהם צו כופה זיין לדון בדיני ישראל.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: יא, אין א צווייטע פלאץ זעהט מען אז ער שטעלט דאם צו צוזאמען מיט א רמב"ם וועגן גיין אין ערכאות, און ער זאגט אז אויב מ'האט נישט געזונמען רשות פונעם ראש הקהל קומט איהם א עונש, דער ראש הקהל האט א כח.

רבינו: יא, בימים ההם האט א ראש הקהל געהאט א געוואלדיגן כח, ער האט געפירט די גאנצע שטאט, אזוי איז אמאל געווען.

דער סמ"ע אין סימן ב' (ס"ק י') ברענגט אראפ דער רבינו גרשון, אז מ'איז ממנה א ראש הקהל האט ער א כח כשמואל בדורו, ס'זעהט אוים אז ס'איז געווען אזא בחינה.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: די גמרא (ראש השנה כה:) זאגט דאך יפתח בדורו כשמואל בדורו, יפתח האט זיך נישט אפגעריסן פון די תורה, נאר ער האט נישט אלעם פארשטאנען, איז וויפיל ער האט יא פארשטאנען, און אידן האבן איהם אויסגעקליבן האט איהם עם געגעבן א כח עליון.

רבינו: אינדערהיים האט מען געזאגט אזא וועלטל, אז מ'האט אמאל אויפגענומען איינעם וואם איז נישט אזוי ראוי, האט איהם איינער געוואלט מבזה זיין, האט ער איהם גע'טענה'ט יפתח בדורו כשמואל בדורו, האט ער געזאגט וכי 'יפתח' איש בור?, מיינסטו דען אז יפתח איז געווען א איש בור (מלשון המשנה אין בור יראו חטאו, שפי' עם הארץ), יפתח האט געהאט א כוונה לשם שמים, האט ער ג'אסר'ט זיין טאכטער.

והמשיך רבינו: רבי אברהם איז נישט א פאליטיקאנט, אזוי ווי ערגעץ אנדערש, מ'מיינט נישט וואם מ'זאגט, און

וואם מ׳מיינט זאגט מען נישט, אין קדושת יו״ט איז דא א אינטערסאנטער שמועס אין פר׳ אמור (עה״פ אמור אל הכהנים וגו׳ ובמדרש הה״ד יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת), אז ערליכע אידן אז מ׳האט עפעס צו זאגן, זאגט מען וואם מ׳האט צו זאגן, נישט ווי די היינטיגע וואם מ׳זאגט עפעס מיינט מען נישט דעם ׳וזה הנקרא בלשונם פאליטיק׳, און ער טייטש מיט דעם ׳יום ליום יביע אומר׳, א צדיק וואם ווערט אנגערופן יום, זאגט ארוים קלאר, אבער ולילה ללילה יחוה דעת, די רשעים וואם היינט לילה איז יחוה דעת, זיי זאגן נישט ארוים מיטן מויל וואם זיי מיינען, נאר דער אנדערער פארשטייט נאר ברמיזה וואם ער מיינט מיט זיינע ווערטער, און דער אנדערער ענטפערט איהם אויך נאר ברמיזה.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: פאליטיק איז שקר.

רבינו: מען זאגט נאך, אז ׳פאליטיק׳ איז בגימטריא ׳עמלק׳ (240), ס׳איז נישט סתם שקר, ס׳איז א עמקות׳דיגע שקר...

אדמו״ר ממשכנות הרועים: מיין טאטע ז״ל האט געזאגט – בפשטות האט ער עס איבער געזאגט פון א ספר – אז ווער ס׳האט שקר, ליצנות, עזות, און גאוה, איז א סימן אז ער איז פון עמלק, אז ס׳איז דא אלע פיר ביי אייניעם איז עם עמלק.

רבינו: אזוי, שקר, ליצנות, עזות און גאוה.

ס׳שטייט ׳עמלק׳ איז בגימטריא ׳רם׳ דאס איז גאוה, און עזות אויך, רש״י ברענגט דאך אראפ א משל צו א אמבטיה רותחת [ברש״י עה״פ (דברים כה, יח) אשר קרך בדרך, כתב, ד״א לשון קור וחום צננך והפשירך מרתיחתך שהיו העובדי כוכבים יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים, משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה אע״פ שנכוה הקרה אותה בפני אחרים].

דער אויבערשטער זאל העלפן בקרוב זאל שוין זיין מחיית עמלק.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: דער בית אהרן זאגט אויף א פלאץ אז וואספארא פעולה מ׳מאכט, זאל מען אינזינען האבן אז מ׳מאכט מיט דעם מחיית עמלק, ס׳איז א מלחמה פאר׳ן אויבערשטן.

רבינו: מלחמה לה׳ בעמלק איז מדור דור (שמות יז, טז), אין אלע דורות איז דא די מלחמה.

האדמו״ר ממשכנות הרועים סיפר בארוכה השתלשלות בנין בית המדרש משכנות הרועים שנתייסד ע״י אביו הגאון הצדיק רבי בנימין ז״ל שקומין אנשים שלא רצו להתפלל ביחד עם אלו שנתפסו לרעיון הציוני הקימו בית מדרש במסירות נפש וקראו בשם ״קהל יראים–חסידים״ ואח״כ נשתכנו בתוכם ״חבורת משכנות הרועים״.

ומיום: ירושלים איז דורך געגאנגען נסיונות און ס׳האלט אין איין דורכגיין.

רבינו: מ׳איז נאכנישט פארטיג מיט זיי, ביז ווען משיח וועט קומען, דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל בקרוב אויסגעלייזט ווערן.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: מיר זענען געקומען מיט די האפענונג צוריק צו גיין מיטן עולם קיין ארץ ישראל.

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: מ׳זאל שוין גיין בקרוב אקעגן משיח צדקינו.

רבינו: אמן.

*

האדמו״ר ממשכנות הרועים אמר לרבינו שבא מאר״י על שמחת נישואין לנכדו בן לבנו הרב אברהם הי״ו חתן הרה״ח ר׳ חיים משה לויפער שליט״א

רבינו: ר׳ חיים משה לויפער איז א קרוב. דעם קדושת יום טוב׳ס רעביצין – דעם זיידן׳ס מאמע (הרבנית הצדיקת מרת חנה ע״ה, אמו של מרן העצי חיים ז״ל ושל מרן רבינו בעל דברי יואל ז״ל) – איז זיין באבע, און אונז זענען מיר אויך אייניקלעך פון די באבע.

וועז דער קדושת יו״ט האט חתונה געהאט (בזיווש״ק) האט ער געזוכט איינע וואם האט שוין א קינד, כדי צו וויסן אז זי קען האבן קינדער, האט זי שוין געהאט א קינד פונעם ערשטן מאן, און זיי זענען אייניקלעך פון דעם קינד, ער האט געהייסן ר׳ משה.

אדמו״ר ממשכנות הרועים: דער טאטע ז״ל (כ״ק מרן רבינו בעל ברך משה) איז געווען מסדר קידושין ביי מיין זוהן ר׳ אברהם, ער איז געקומען מיט א שטריימל.

רבינו: ער איז געווען א קרוב, זיי זענען רבי יואל אשכנזי׳ס אייניקלעך (כי אבי אמו של המחותן הרה״ח ר׳ חיים דוד לויפער, ה״ה הרב ר׳ משה, היה בנו של הרבנית הצדיקת מרת חנה ע״ה בת הגה״ק רבי יואל אשכנזי ז״ל אבד״ק זלאטשוב).

גם הזכיר האדמו"ר ממשכנות הרועים שמחת אירוסי נכדתו תחי'

בת בנו הרב שאול יצחק שליט"א מקרית יואל יע"א

עם נכד אחותו בן הרב ר' משה מנחם כהנא שליט"א מבני ברק

אדמו"ר ממשכנות הרועים: ר' משה מנחם איז א מחותן מיטן דיין (ה"ה הגאון הגדול רבי שלום אליקים געציל בערקאוויטש שליט"א דומ"ץ דק"ק קרית יואל).

דער דברי חיים שרייבט אויף א פלאץ אויף איינעם 'מחותני', וואס יענער איז נישט געווען א מחותן, נאר יענעמ'ס מחותן איז געווען דער דברי חיים'ס מחותן, שרייבט ער שוין 'מחותני' (ולכן הדומ"ץ שליט"א נחשב כמחותנו).

*

הביאו לפניהם מיני מזונות וי"ש

אדמו"ר ממשכנות הרועים: מן הסתם פירט מען זיך אויך דא צו מאכן קודם א מזונות.

רבינו: יא, אבער אין זידיטשויב טוט מען נישט אזוי, אין זידיטשויב מאכט מען קודם א ברכה אויף בראנפן.[4]

אדמו"ר ממשכנות הרועים: הרב וויים (הגאון הגדול בעל מנחת יצחק גאב"ד ירושלים ז"ל) האט געזאגט אז מ'מאכט קודם אויף בראנפן, ווייל ס'פעלט אין די פה מלא.

רבינו: ימלא פי תהלתך (תהלים עא, ח), אזוי זאגט מען א טעם.

דער מנחת יצחק'ס פאטער איז געווען א דאלינער חסיד, און דאלינא איז זידיטשוב (הרה"ק רבי יהושע מדאלינא (אביו של הגה"צ מסלאטפינא) הי' ממלא מקום חותנו נכד זידיטשויב והתנהג בכל מנהגי זידיטשויב).

אדמו"ר ממשכנות הרועים: הייסט דאס אז ער האט דאס מלביש געווען אין אזא טעם.

רבינו: אין אמת'ן איז דאס אויך איין טעם, אז ווייל מ'עסט איז שוין דא ברעקלעך, דאס איז א טעם על פי נגלה.

א' הנוכחים: וועז מ'האט געגעסן מזונות מיט א קאווע האט מען אויך אזוי געטוהן?

רבינו: דאס ענין איז געווען אזוי, אינדערפרי נאכ'ן דאווענען, נאך א עבודה פון אסאך שעה'ן פון תורה און תפילה, האט מען זיך פארכאפט דאס הארץ מיט א גלעזלע בראנפן, איז עס געווען חביב, קומט עס פאר מזונות.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: איז טייטש אז דער בראנפן איז געווען דער עיקר, איז שוין באלד א שאלה וועגן די ברכה מזונות... (כי על הטפל אין מברכין).

רבינו: יא, פון דעם האט זיך דאס גענומען, צדיקים האבן געוואלט טרינקען עפעס נאכ'ן דאווענען, דאס איז שוין געקומען נאך א שיינע פאר שעות פון עבודת ה', און דאס הארץ איז געווען פארחלש'ט, האט מען עפעס טוען געווען. צדיקים האבן נישט געטרינקען בראנפן אליינס, ס'איז געווען א קפידא אויף דעם, מ'האט געזאגט א גוי טרינקט סתם אזוי בראנפן (כלי טעימה של מזונות וכדו').

אדמו"ר ממשכנות הרועים: מ'ברענגט אזוי פונעם יהודי הק' און פונעם ריזשינער און פון נאך צדיקים.

רבינו איחל לו ברכת לחיים

רבינו: הצלחה רבה, מ'זאל מצליח זיין, און משפיע זיין תורה בטהרה פאר אידישע קינדער מיט הרחבת הדעת.

האדמו"ר ממשכנות הרועים ביקש להתברך בברכת מזל טוב

רבינו: מזל טוב, מ'זאל שטענדיג קומען אויף שמחות, מ'זאל הערן בשורות טובות, ה' ישמור צאתך ובואך, מ'פארט דאך אהיים, צאתכם ובואכם לשלום, מ'זאל פארן געזונטערהייט.

אדמו"ר ממשכנות הרועים: ברכה והצלחה און סייעתא דשמיא, און מ'זאל משפיע זיין פארן עולם אלע השפעות טובות, און נחת פון די קינדער – פון די אייגענע קינדער, און פון דעם עולם, יעצט איז דאך ביי כלל ישראל א מצב פון 'נפלה', ס'זאל שוין ווערן צוריק דערהויבן די כלל ישראל.

רבינו איחל ברכת מזל טוב לבניו הרבנים שיחיו

וכשנפרד האדמו"ר ממשכנות הרועים אמר: יישר כח, דער רבי האט מכבד געווען ירושלים, ס'שטייט דאך (ירמי' ל, טז) ציון דורש אין לה, דער רבי האט דורש געווען ציון.

רבינו: די גמרא זאגט דאך (ראש השנה ל.) מכלל דבעי דרישה.

ונפרדו לשלום

---

4 עי' בהיכל הברכה מהגה"ק מקאמארנא ז"ל (פ' וירא), שמביא דבר זה בשם הרה"ק מאפטא ז"ל, ועיי"ש באוצר החיים סוף פר' וילך במצות דרבנן מצות ברכת הנהנין שכתב שצריך לברך על הי"ש מקודם, וכן נהג הרה"ק מאפטא זי"ע, עיי"ש.

ועי' בספר באר יעקב על שו"ע או"ח (סי' ריא אות ב) וז"ל: שמעתי שאדמו"ר מהרי"א מזידטשויב זצק"ל בבוקר בירך קודם על הי"ש ואח"כ על הכסנין, ואמר הטעם שעדיין אינו רוצה לאכול, רק מחמת שתיית הי"ש נתעורר תאות המאכל, עיי"ש.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות,
שלוחה ברכתינו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה
שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו
ע"ד המסורה לנו מרבותה"ק על טהרת הקודש

פרשת חקת

מו"ה שלמה זלמן אייגנער הי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה טובי' גאלדשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר אהרן וויסהויז שליט"א

מו"ה משה בראך הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה נחמן פריינד הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה שלמה משה שטערן הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה פישל הערש ליכטענשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר יואל כף שליט"א

מו"ה אלי' דוד גרינפעלד הי"ו
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שוואַרטץ שליט"א

מו"ה בעריש גליק הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מוה"ר מענדל פארקאש הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה יצחק צבי גאלדשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה אברהם מענדל ווערטהיימער הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה הערשל ווערטהיימער הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יוסף אברהם פריעדמאן הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה בערל פארקאש הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מו"ה מאיר שטערן הי"ו
המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה הערש לייב לאנדא הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שוואַרטץ שליט"א

מו"ה אליעזר דוד גליק הי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מוה"ר זלמן לייב שעהנפעלד הי"ו
המלמדים: הר"ר צבי יודא וויים שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם
לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו
בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים
ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור פרקי אבות בשב"ק פרשת קרח העעל"ט

פרק ד' משנה כ"א

רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. ומפ"ק כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה שמעתי לפרש, ששלשה דברים אלו הקנאה והתאוה והכבוד, אם הוא להוט אחריהן, הוא אובד את כל המדות התרומיות והאנושיות שבקרבו במדות דרך ארץ, וזהו מוציאין את האד"ם, שמוציא ממנו כל האנושיות.

*

ובפשטות נראה לומר הכוונה ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות לג.) אין ערוד ממית אלא החטא, ולזה רמז התנא והיה כי תמצאן רעות רבות וצרות, לא יתלה הדברים במקרי הזמן, אלא ישכיל וידע כי הקנאה התאוה והכבוד, אותן החטאים עצמם, מוציאין את האדם מן העולם, והמה גרמו הצרות והיסורים ח"ו.

*

עוד י"ל בטעם שהקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם.

ונראה בהקדם מה שאמרו חז"ל (עבודה זרה ג.) גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, והטעם מבואר בתוס' (ד"ה גדול) שהמצווה ועושה יש לו תמיד התגברות היצר, מה שאין כן מי שאינו מצווה ועושה אין היצר הרע מתגבר עליו, עי"ש. והוא תמוה, דהיאך יעלה על הדעת לומר שהמצווה ועושה, בשביל שיש לו ציווי מיוחד מאת הקב"ה יהיה במדריגה פחותה ממי שאינו מצווה, שהיצר הרע מתגרה בו ומתגבר עליו ביתר שאת.

אך ביאור הענין על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בעצי חיים (ח"ב פ' בשלח עמוד שצו) בביאור מאמר זה גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, על פי המבואר באור החיים הקדוש (פ' שלח) בענין שליחו של אדם כמותו, שיולד בו תכונה מכח המשלח מה שלא היתה בו מקודם, עכ"ד. ומעתה י"ל כי אם הוא מצווה ועושה, הרי נעשה הדבר על פי דיבורו של הקב"ה אשר צוה לעשותו, ואם כן בזה הוא שליחא דרחמנא ונולד בו תכונה קדושה מאת המשלח הבורא ב"ה, וזהו גדול המצווה ועושה, שיש בו תכונה קדושה מהקב"ה המצווה, ממי שאינו מצווה והוא עושה על פי עצמו, דמאין יולד בו תכונה קדושה, עכ"ד. ובכן יש לומר שהגם שהמצווה ועושה יש עליו התגברות כח היצר ביתר שאת, מכל מקום לעומת זה נולד בו כח תכונה קדושה מאת המצווה הבורא ב"ה, ובכח תכונה קדושה הלזו יוכל האדם להכניע היצר הרע ולעשות רצון קונו, ולכן גדול המצווה יותר ממי שאינו מצווה ועושה.

אמנם כבר העלה כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' תצוה עמוד רלב) שבכדי שתתקיים באדם הכח האלהי והתכונה הקדושה הלזו, ויזכה על ידה להדבק בתורת ה' וביראתו, מן ההכרח שיפרוש האדם מתאוות העולם הזה ותענוגיו, וכמו שכתב בחובת הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג) כי כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש, כן לא תתחבר בלב האדם אהבת עולם הזה ועבודת השי"ת, ואם יאחוז האדם בתאוות עולם הזה יאבד התכונה קדושה אשר בקרבו, ואז לפתח חטאת רובץ, שיוכל היצר הרע לשלוט עליו להדיחו מעבודת השי"ת, אבל אם יפרוש עצמו מתענוגי עולם הזה יזכה שתתקיים אצלו הכח האלהי והתכונה הקדושה ממעשה המצוות, ועל ידי זה יזכה לנצח יצרו, עכ"ד.

ומעתה מי שהוא כרוך אחר תאות עוה"ז, חלילה נאבד ממנו התכונה קדושה להתגבר על יצרו, ולעומת זה יש לו התגברות היצר ביתר שאת רח"ל, מאחר שהוא מצווה עליהם, ועל כן כמעט אינו באפשרי שינצל מן העבירה ה"י. וכמו כן הוא במי שמתגאה, שאמרו חז"ל (סוטה ה.) אין אני והוא יכולים לדור בעולם, ולכן נאבד ממנו התכונה קדושה מאת המשלח ית"ש.

והנה שני מדות רעות הקנאה והכבוד, מה שמתקנא בחבירו ורוצה שיהיה לו כמוהו, וגם הרדיפה אחר הכבוד,

שורשן מן הגאוה, שמתנשא בקרבו לאמר כי לי נאה ולי יאה כך וכך, ולכן הוא מתקנא בחבירו ורודף אחר הכבוד.

וזהו הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, כי מאחר שציונו הקב"ה במצותיו, כולנו בני ישראל מצווים ועושים, ויש התגברות היצר הרע על כל התרי"ג מצות, ולעומת זה יש תכונה קדושה מאת המצווה הבורא ית"ש ובכח זה יוכל האדם להתגבר על היצר הרע ולנצחו, אמנם אם הוא להוט אחר שלשה דברים אלו הקנאה והתאוה והכבוד, חלילה נאבד ממנו התכונה קדושה, ואיך יתגבר על היצר הרע, והרי זה טורדו ומאבדו מן העולם בזה ובבא.

*

הקנאה והכבוד. יש לפרש על פי מה שהביא א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' שמות עמוד לב) ששמע בימי חורפו ממו"ז הישמח משה זללה"ה בעת בואו למחוז סיגוט (כאשר נתקבל בנו מהרא"נ זללה"ה לאב"ד) ויצאו לקראתו לקבל פניו בכבוד גדול, ענה ואמר כתיב (תהלים טז ח) שויתי ה' לנגדי תמיד וגו' לכן שמח לבי ויגל כבודי, ענינו על פי מה שפירש הרמב"ם הפסוק (תהלים ל יג) למען יזמרך כבוד, ר"ל אם נותנים כבוד לשמו יתברך, הכבוד מזמר ומשבח על שהגיע למלך מלכי המלכים הקב"ה, לא כן כשנותנין כבוד לבשר ודם. ולכן כשחולקין כבוד לאדם, צריך להבין שלא בשביל עצמו הוא זה, כי אם בשביל מה שיש בו תורה ויראת שמים וצדקות, וכל זה מתת אלקים כדכתיב (משלי ב ו) כי ה' יתן חכמה, ואמרו (קידושין ל:) אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אם כן מידו הכל והכבוד אליו יתברך, ולכן צריך שיעלה הכבוד ההוא להקב"ה ויאמר שהכבוד אינו שלו אלא של הקב"ה, ואז יגל הכבוד ויזמר. והמופת על זה להבין על עצמו אשר עם לבבו, הוא אם חולקין כבוד לזולתו יותר ממנו בשביל שהוא חכם וצדיק, לא ירע בעיניו ולא יקנא בו, אלא יהא חביב בעיניו כבוד חבירו כשלו, וישמח בלבבו על שכבוד שמים מתרבה בזה, מה לו הוא או על ידי אחר, אבל אם לוקח הכבוד לעצמו להנות בו, אז אם מכבדין את זולתו יותר ממנו ירע בעיניו ויקנא בו. וכבר אמרו (שבת קנב:) כל המתקנא עצמותיו מרקיבין, ומדה טובה מרובה, ממילא נשמע מי שאינו מתקנא, לא מיבעיא שעצמותיו אין מרקיבין, אלא אף בשרו לא ירקב. וזה שאמר דוד מלך ישראל שחלקו לו כבוד, שויתי ה' לנגדי תמיד, לדעת שהכל מידו והכל שלו, ולכן שמח לבי כי ויגל כבוד"י, שאינו לעצמי אלא של ה', ואם כן אף בשרי ישכון לבטח ולא ירקב, כי אין בי קנאה על זולתי, כי העיקר מה שכבוד שמים מתרבה בעולם, עכ"ד. (וע"ע בתהלה למשה דף ה.).

ובתפלה למשה (תהלים טז י) כתב הישמח משה בעצמו פירוש זה בקיצור, ובדיבור לפני זה כתב, שאם האדם שומח בהכבוד אז גורם מיתה להגוף ח"ו, כאמרם (פסחים פז:) אוי לרבנות שמקברת את בעליה, אבל אם הכבוד שומח בו, ונהפוך הוא, עכ"ד. ומבואר לנו מדבריו הקדושים, כי כבוד שלא לשם שמים מקברת את בעליה, ואם הוא לשם שמים גורם אריכות ימים.

וזה שאמר הקנאה והכבוד, היינו אם יתאחדו שניהם יחד, שהוא מקנא בכבוד אחרים ושומח בכבוד עצמו, נמצא ששמחתו בכבודו הוא לכבוד עצמו ולא בכבוד שמים שמתרבה, שהרי מתקנא בחבירו שחולקין לו כבוד, ובאופן זה מוציאין את האדם מן העולם, שזה גורם לו מיתה וגם לאחר מיתתו עצמותיו מרקיבין ח"ו.

ויל"פ בזה לשון רשיז"ל ויקח קרח, ופירש"י לקח מקח רע לעצמו, כי כבר אמרו דורשי רשומות קר"ח ראשי תיבות ק'נאה ר'וממות ח'מדה, והיינו שבא לכלל טעות בשלשה דברים הללו המוציאין את האדם מן העולם, ועל זה פירש"י שלקח מקח רע לעצמ"ו, שעל ידי דברים אלו עצמותיו נרקבין ח"ו.

*

והתאוה. יתבאר על פי דברי הרה"ק מהר"י מבעלזא זללה"ה עצה על קבלת התפלות, שלא יהיו המקטריגים מעכבין, לכוין בבקשתו על צרכי גופו כדי שיוכל לקיים מצות ה', וביותר מי שיש בו דעת לעשות מצרכי הגוף חפצי שמים ממש, אז בטרם נקרא יענני ה' לרצון, עכ"ד. ובזה פי' בנו הרה"ק מהרי"ד זללה"ה התרגום יונתן (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם, ותתקדשון ותהון קדישין בגופיכון מטול דאקבל ברעוא צלותכון אנא הוא ה' מקדשכון. והכוונה כי אם יתקדשו עצמם בגופם, ויעשו מצרכי הגוף חפצי שמים, אז יתקבל ברעוא צלותהון דישראל אפילו על צרכי הגוף, עכ"ד.

ובזה יתבאר המשנה בטעם שהתאוה מוציא את האדם מן העולם, כי בלי תפלה ותחנונים אי אפשר לו לאדם להתקיים בעולם, ומעתה אם הוא כרוך אחר תאות הגוף, עלול שהמקטריגים יעכבו את תפלתו על צרכי הגוף, ולכן אי אפשר לו להתקיים בעולם.

*

או יאמר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בתפלה למשה (מזמור פו) בפסוק שמרה נפשי כי חסיד אני, כי העושה רק מצותיו ית"ש הוא צדיק, אבל באמת נצטוינו (ויקרא יח ל) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת למשמרתי (יבמות כא.), דהיינו לעשות גדרים וסיגים לבל יכשל, והיינו חסיד שעושה לפנים מן השורה לבל יכשל. והנה ידוע (סוטה ח:)

דבמדה שאדם מודד מודדין לו, ואם כן אם עושה גדרים ושומר עצמו לבל יכשל, גם הקב"ה שומרו במה שאינו יכול לשמור עצמו דשגיאות מי יבין, מה שאין כן כשאינו שומר עצמו. ועל פי זה יובן שמרה נפשי כי חסיד אני, ושומר אני את עצמי בגדרים וסייגים, אם כן ראוי שגם אתה תשמור אותי, עכ"ד.

והנה כתב הב"ח (יו"ד סימן שס"ב) בשם אור זרוע, דתואר צדיק מונח על מי שמקיים את התורה כדינה, וחסיד הוא המקדש עצמו במותר לו. נמצא מי שממלא תאותיו אין הקב"ה שומרו מן החטא, והנה אמרו חז"ל (ברכות לג.) אין ערוד ממית אלא החטא. וזה שרמז התנא שהתאוה מוציא את האדם מן העולם, כי על ידי שאינו מקדש עצמו במותר לו, וכרוך אחר תאותיו, ואינו עושה לעצמו גדרים וסייגים להתנהג בחסידות, עלול להכשל בחטא ח"ו, כי נחסר לו השמירה מעולה מאת הבורא ית"ש השומר עמו ישראל, וזהו שמוציא את האדם מן העולם, כי מאחר שנכשל בחטא ח"ו, החטא גורם לו מיתה ר"ל.

*

והכבוד. יתבאר על פי מאמר המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע לפרש הפסוק (במדבר טו כו) ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה, כי אמרו בגמרא (בבא מציעא לג:) הגד לעמי פשעם אלו תלמידי חכמים ששגגות נעשות להם כזדונות, ולבית יעקב חטאתם, אלו עמי הארץ שזדונות נעשות להם כשגגות, והנה קי"ל (יו"ד סימן רמ"ג ס"ק) דליכא דין תלמיד חכם בזמן הזה לענין קנס ליטרא דדהבא להמבזה תלמיד חכם, וזה שאמר ונסלח לכ"ל עדת בני ישראל, אפילו לתלמידי חכמים, כי לכל העם בשגגה, שלכולן נחשב רק כשוגג, דליכא דין תלמוד חכם האידנא, עכ"ד.

ומוסיף על זה א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' משפטים עמוד קסד) כי במדה שאדם מודד מודדין לו (סוטה ח:), ומי שמתגאה ומחזיק עצמו לתלמיד חכם, כמו כן דנין אותו למעלה לתלמיד חכם ונחשב לו השוגג כזדון, אבל מי שהוא שפל בעיניו ומחזיק עצמו לעם הארץ, אז דנין אותו למעלה כאלו הוא עם הארץ וזדון נחשב לו לשוגג, עכ"ד.

וזה שאמר הכבוד מוציא את האדם מן העולם, כי כתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' האזינו) כי תשובה מיראה לא מהני לתלמידי חכמים, דהא כיון דבתשובה מיראה זדונות נעשו שגגות (יומא פו:), הרי נחשב להם כזדונות, ואם כן לא תועיל להם תשובה מיראה כלל, עכ"ד. ואם כן אם רודף אחר הכבוד ומחשיב עצמו לאדם נכבד ולתלמיד חכם, לא שבקת ליה חיי, כי האדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחט"א בשוגג, והשגגות נחשבות לו כמזיד, וגם אם עושה תשובה מיראה, אין לו תקנה בזה, שגם זה נחשב כמזיד, וצריך לעשות תשובה מאהבה שהוא עבודה הקשה שבמקדש.

*

עוד אפשר לומר על פי מאמר א"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בתולדות יעקב יוסף פ' בא) על הכתוב (תהלים צד א) אל נקמות הוי"ה, דלכאורה איך שייך בנקמה שם הרחמים, אלא משל לאחד שמרד במלך, והמלך נשאו על כל השרים ועבדי המלך, וכוונתו כי אם ימיתנו יהיה הצער רק לפי שעה, מה שאין כן אם יטיב עמו להרבות לו עוד יקר וגדולה, על ידי זה יגדל צערו הלוך וגדול כל ימיו, ויבוש ויכלם היאך העיז פנים נגד מלך רחמן כזה, אשר לא די שאינו מיסרו בעונש המגיע לו אלא עוד מתחסד עמו ומנשאו לגדולה. ואתמר ביה משמיה דהמגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע לפרש בזה את החרוז משוך חסד"ך ליודעיך אל קנא ונוק"ם, שבהשפעת החסד בעצמו הרי הוא קנא ונוקם, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש מאמרם ז"ל (ברכות לד:) במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, וכתב ביערות דבש (ח"א דרוש א) דמקום בעלי תשובה הוא בבתי גואי לפני ולפנים, וצדיקים גמורים הוא בבתי בראי, עי"ש. וראוי להתבונן מפני מה גדלה ויתירה מקום הבעלי תשובה יותר מצדיקים גמורים. ולפי דרכינו י"ל כי מה שהבעל תשובה זוכה להיות בבתי גואי, אין זה בגדר שכר, כי אם בגדר עונש, שהקב"ה מגדלהו ומנשאהו על כל השרים, ועל ידי זה יבוש ויכלם איך נשאו לבו לחטוא נגד המלך, ולכן במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ואין הכוונה מחמת גודל מעלתם, אלא מכח העונש שמגיע להם וכאמור.

אמנם כתב א"ז בקדושת יו"ט (פ' צו) שעונש בדרך התנשאות שייך דוקא במי שמתנהג בענוה משא"כ המתנהג במדת הגאות לא יכנע לבבו על ידי עונש התנשאות, וההכרח שתהיה עונשו ביסורים ח"ו, עכ"ד.

ובזה יתבאר המשנה והכבוד מוציא את האדם מן העולם, כי מי שרודף אחר הכבוד והשררה ואינו מתנהג בענוה ושפלות רוח, אם כן ביום פקדו לענוש אותו על חטאיו, לא יהיה די לו בעונש התנשאות, והחכמה אומרת נפש החוטאת תמות (ילקוט יחזקאל רמז שנ"ח), ולזה מוציאין את האדם מן העולם ח"ו.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים

מיסודם של רבותה"ק זכות סיגט-סאטמאר

נוסד בשנת תרס"ט ע"י מרן רבותה"ק בעל **עצי חיים** זי"ע - ונתחדש אורה ע"י מרן רביה"ק בעל **ברך משה** זי"ע
בהדרכת והמשכת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א - כ"ק הגה"צ רבי **שלום אליעזר סיטלבוים** שליט"א, נשיא הכולל

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנשי שלומינו החשובים כל אחד בשמו יבוך

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחרדת קודש ובהתרגשות עילאה משגרים אנו בזה ברכת מז"ט אל מול פני

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל שמחת הולדת נכדתו שתחי' למז"ט

אצל חדב"נ הרה"ג ר' יוסף רוקח שליט"א

הרה"ח ר' **זלמן לייב הירש** שליט"א, ירושלים ת"ו

* * *

הרה"ח ר' **יוסף צבי גרינבערגער** שליט"א
לנישואי צאצאיהם ביום שלישי באולמי ארמונות חן

הרה"ח ר' **יעקב בניאמין** שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' **משה צבי בניאמין** שליט"א ולחותנו הרב ר' **נחמן יאקאב** שליט"א

* * *

הרה"ח ר' **שלמה מאיר ראזנבערג** שליט"א

ולאביו הרה"ח **משה ראזנבערג** שליט"א ולחותנו הרה"ח **משה יעקב ראטער** שליט"א
לנישואי צאצאיהם ביום שלישי באולמי ארמונות חן

הרב ר' **יצחק ארון איזראעל** שליט"א, ר"מ בישיבה"ק
לנישואי בנו ביום רביעי באולמי הוד והדר

הרה"ח ר' **אהרן וויימהויז** שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' **שמשון חיים בירנבוים** שליט"א

* * *

הרה"ח ר' **מרדכי כהן** שליט"א

ולאביו הרה"ח **משה צבי כהן** שליט"א ולחותנו הרה"ח **אברהם חיים ראזמאן** שליט"א
לנישואי צאצאיהם ביום רביעי באולמי הוד והדר

הר"ר **יצחק אייזיק פייערווערגער** הי"ו

ולמשפ' פייערווערגער שיחיו, ירושלים ת"ו ולחותנו הרה"ח ר' **אליעזר גרין** שליט"א

ולזקינו הרב ר' **נחמן יאקאב** שליט"א
להולדת בתו, נכדתם – קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר

הרה"ח ר' **מאיר משה פרידמאן** שליט"א
לאירוסי נכדו, אצל חתנו הרה"ח ר' יוסף עבי נייגלנדער הי"ו

הרב ר' **חיים עזריאל יאזשעף** שליט"א, ר"מ בישיבה"ק

ולחותנו הרה"ח ר' **יהושע פאליק הערשקאוויטש** שליט"א
להולדת נכדו, אצל בנו הר"ר יואל יאזשעף הי"ז, קרית יואל

- **כולל אברכים מצויינים**
  - כולל להוראה
  - כולל הלכות שבת
  - כולל הלכות יו"ט
  - חברה משניות
- **התאחדות האברכים**
  - ארגון שיעורי תורה
  - חבורת יסודי התורה
  - איחוד החבורות
  - מערכת קול התאחדותינו
- **מפעלי צדקה חסד**
  - מפעל החסד "ידי משה"
  - קמחא דפסחא "ידי חסד"
  - וועד עריכת שמחות לאנ"ש
  - ארגון "חסדי משה"
  - למען אחי ורעי
  - קופת גמ"ח
  - קרן עזר נישואין